

FAMUR

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej FAMUR za rok 2017

Katowice, 2018-04-20

SPIS TREŚCI

DANE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO WG MSR/MSSF	6
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 DO 31 GRUDNIA 2017	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017	9
DO 31 GRUDNIA 2017	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016	9
DO 31 GRUDNIA 2016	9
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	10
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017	12
DO 31 GRUDNIA 2017	12
ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017	14
1. INFORMACJE OGÓLNE	14
2. STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI	19
1) Podstawy konsolidacji	24
2) Inwestycje w podmioty stowarzyszone	24
3) Wartość firmy	25
4) Leasing	25
a) Grupa jako leasingodawca	26
b) Grupa jako leasingobiorca	26
5) Waluty obce	27
a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji	27
b) Transakcje i salda	27
6) Świadczenia pracownicze	28
7) Metody wyceny	28
8) Ujmowanie przychodów	29
a) Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, usług i materiałów	29
b) Przychody z tytułu odsetek	29
c) Przychody z tytułu dywidend	29
d) Przychody z tytułu leasingu	29
9) Kontrakty długoterminowe	30
10) Ujmowanie kosztów	30
11) Pozostałe przychody i koszty operacyjne	30
12) Przychody i koszty finansowe	30
13) Koszty odsetek	30
14) Podatki	31

a) Podatek dochodowy bieżący	31
b) Podatek dochodowy odroczony	31
c) Inne podatki	32
15) Rzeczowe aktywa trwałe	32
16) Kombajny.....	34
17) Nieruchomości inwestycyjne.....	34
18) Wartości niematerialne.....	34
a) Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie – Koszty badań i prac rozwojowych	35
b) Oprogramowanie komputerów	35
19) Utrata wartości	35
20) Zapasy.....	36
21) Odpisy aktualizujące wartość zapasów	36
22) Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	37
23) Instrumenty finansowe	38
24) Zasady wyceny instrumentów finansowych na dzień bilansowy	39
25) Aktywa finansowe stanowiące instrumenty kapitałowe	39
26) Należności z tytułu dostaw i usług.....	39
27) Pozostałe należności.....	39
28) Inwestycje w papiery wartościowe i udziały w jednostkach zależnych oraz stowarzyszonych	40
29) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	40
30) Rozliczenia międzyokresowe kosztów	40
a) Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	40
b) Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	40
31) Rozliczenia międzyokresowe przychodów.....	40
32) Kapitały własne	41
33) Rezerwy	41
34) Kredyty bankowe	42
35) Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe	42
36) Zamienne instrumenty dłużne	42
37) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.....	42
38) Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń	43
39) Dotacje	43
40) Zysk przypadający na jedną akcję	43
41) Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności.....	44
42) Prezentacja w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Przepływów Pieniężnych oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Sytuacji Finansowej udzielonych i zaciągniętych pożyczek	44
43) Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych	44
44) Informacje na temat sezonowości.....	45

45) Wycena do wartości godziwej	45
3. AKCJONARIUSZE SPÓŁKI FAMUR S.A.	46
4. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY	46
5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI – BRANŻOWE I GEOGRAFICZNE ORAZ DZIAŁANOŚĆ ZANIECHANA.....	46
6. KOSZTY RESTRUKTURYZACJI	50
7.KOSZTY RODZAJOWE	50
8. KOSZTY ZATRUDNIENIA.....	50
9. INNE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	51
10. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE	52
11. PODATEK DOCHODOWY	53
12. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY I ZOBOWIĄZANIA Z NIMI ZWIĄZANE	54
13. DYWIDENDY	54
14. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ.....	54
15. ZABEZPIECZENIA NA MAJĄTKU GRUPY.....	55
16. WARTOŚĆ FIRMY	55
17. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE.....	56
18. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	57
19. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	58
20. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	59
21. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	59
22. AKTYWA FINANSOWE.....	59
23. ZAPASY.....	60
24. KONTRAKTY DŁUGOTERMINOWE	61
25. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	61
26. POZOSTAŁE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE.....	62
27. KREDYTY I POŻYCZKI.....	64
28. OBLIGACJE	66
29. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM	66
30. PODATEK ODRO CZONY	67
31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO	68
32. INNE ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	68
33. REZERWY	69
34. KAPITAŁ PODSTAWOWY	71
35. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOSCI NOMINALNEJ.....	71
36. ZYSKI ZATRZYMANE	71
37. SPRZEDAŻ SPÓŁEK ZALEŻNYCH	71
38. POŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓŁEK.....	71
39. INSTRUMENTY FINANSOWE	72

40. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM.....	73
41. ZYSKI/STRATY NETTO ORAZ PRZYCHODY/KOSZTY Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	75
42. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	76
43. DOTACJE	77
44. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE	78
45. INFORMACJA O ZNACZĄCYCH TRANSAKCJACH Z KLIENTAMI	78
46. WYNAGRODZENIE INSTRUMENTAMI KAPITAŁOWYMI SPÓŁKI	78
47. PROGRAM ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH.....	78
48. KOREKTA BŁĘDU	78
49. INFORMACJE DODATKOWE	78
ISTOTNE ZDARZENIA JEDNORAZOWE UJĘTE W WYNIKU 2017 ROKU	80
50. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU	80
51. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	81
52. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU.....	82
53. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH.....	82

DANE DOTYCZĄCE SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO WG MSR/MSSF

WYBRANE DANE FINANSOWE	TPLN	TPLN	TEURO	TEURO	
	Rok 2017	Rok 2016	Rok 2017	Rok 2016	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016	od 01.01.2017	od 01.01.2016	
	do 31.12.2017	do 31.12.2016	do 31.12.2017	do 31.12.2016	
Przychody netto ze sprzedaży	1 459 602	1 029 741	343 865	235 332	
Zysk (strata) netto	56 830	93 832	13 388	21 444	
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	132 926	113 731	31 316	25 991	
Zysk (strata) netto przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	48 529	93 820	11 433	21 441	
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	192 211	314 182	45 283	71 802	
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	-231 332	-84 300	-54 499	-19 265	
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	286 939	185 204	67 599	42 326	
Przepływy pieniężne netto razem	247 818	415 086	58 383	94 862	
Aktywa razem	3 138 065	1 774 786	752 371	401 172	
Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	1 576 330	781 578	377 935	176 668	
Zobowiązania długoterminowe	524 259	115 090	125 694	26 015	
Zobowiązania krótkoterminowe	857 239	554 201	205 529	125 271	
Kapitał własny	1 549 983	993 208	371 618	224 505	
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	1 435 667	993 208	344 210	224 505	
Kapitał zakładowy	5 594	4 865	1 341	1 100	
Liczba akcji (w szt.)	559 440 500	486 470 000	559 440 500	486 470 000	
Zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą	0,09	0,19	0,02	0,04	
Rozwodniony zysk (strata) netto na jedną akcję zwykłą	0,09	0,19	0,02	0,04	
Wartość księgowa na jedną akcję	2,72	2,04	0,65	0,46	
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję	2,72	2,04	0,65	0,46	
			2017	2016	
			bilans	4,1709	4,4240
			rachunek	4,2447	4,3757

Wybrane dane finansowe prezentowane w sprawozdaniu przeliczono na walutę euro w następujący sposób:

- pozycje dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za rok 2017 roku (odpowiednio za rok 2016) przeliczono wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez NBP obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca. Kurs ten za rok 2017 wyniósł 1 euro = 4,2447 zł i odpowiednio za rok 2016 roku wyniósł 1 euro = 4,3757 zł

- pozycje bilansowe przeliczone wg średniego kursu ogłoszonego przez NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Kurs ten wyniósł na 31 grudnia 2017 roku 1 EUR = 4,1709 zł; na 31 grudnia 2016 roku 1 EUR = 4,4240 zł

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 DO 31 GRUDNIA 2017

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT		za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Działalność kontynuowana	nota	TPLN	TPLN
I. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:		1 459 602	1 029 741
1. Przychody netto ze sprzedaży produktów	4	1 332 907	988 720
2. Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	4	126 695	41 021
II. Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:		1 161 424	786 481
1. Koszt wytworzenia sprzedanych produktów		1 080 365	755 346
2. Wartość sprzedanych towarów i materiałów		81 059	31 135
III. Zysk (strata) brutto ze sprzedaży		298 178	243 260
IV. Koszty sprzedaży	7	41 908	18 724
V. Koszty ogólnego zarządu	7	119 369	66 573
VI. Zysk (strata) na sprzedaży		136 901	157 963
VII. Pozostałe przychody operacyjne		51 733	31 428
1. Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		6 726	2 408
2. Dotacje		2 060	81
3. Inne przychody operacyjne	9	42 947	28 939
VIII. Pozostałe koszty operacyjne		55 708	75 660
1. Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		-	-
2. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych	9	11 997	15 912
3. Inne koszty operacyjne	9	43 711	59 748
IX. Zysk (strata) z działalności operacyjnej		132 926	113 731
X. Przychody finansowe	10	33 019	26 153
1. Dywidendy i udziały w zyskach, w tym:		150	372
- od jednostek powiązanych		150	372
2. Odsetki, w tym:		16 977	11 981
- od jednostek powiązanych		439	451
3. Zysk ze zbycia inwestycji		225	-
4. Aktualizacja wartości inwestycji		3 764	-
5. Inne		11 903	13 800
XI. Koszty finansowe	10	66 395	34 815
1. Odsetki, w tym:		26 263	17 163
- dla jednostek powiązanych		1 691	369
2. Strata ze zbycia inwestycji		-	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji		-	767
4. Inne		40 132	16 885
XII. Zysk (strata) brutto		99 550	105 069
XIII. Podatek dochodowy	11	43 029	11 237
XIV. Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej		56 521	93 832
XV. Działalność zaniechana		309	-
XVI. Zysk netto, w tym przypadający:		56 830	93 832
XVII. akcjonariuszom podmiotu dominującego		48 529	93 820
XVIII. akcjonariuszom mniejszościowym		8 301	12
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		527 453 432	486 470 000
Zysk na jedną akcję zwykłą w zł.		0,09	0,19

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Zysk (strata) netto	56 830	93 831
Różnice kursowe z przeliczenia	-126	
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	1 102	
Zyski straty aktuarialne	89	1
Podatek dochodowy od składników innych całkowitych dochodów ogółem	-267	
Pozostałe	90	
Razem inne całkowite dochody	888	1
w tym pozycje niepodlegające przeklasyfikowaniu do wyniku w kolejnych okresach	72	1
Całkowite dochody ogółem	57 718	93 832
przypadające akcjonariuszom jednostki dominującej	48 966	93 820
przypadający udziałowcom niekontrolującym	8 751	12

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 DO 31 GRUDNIA 2017

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM TPLN

	Kapitał akcyjny	Akcje własne	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane w tym kapitał z aktualizacji wyceny i różnice kursowe z przeliczenia iednostek	Razem	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym
Stan na 1 stycznia 2017	4 865	- 3	113 663	220 585	654 050	993 208	48
Różnice kursowe z przeliczenia	-	-	-	-	- 82	- 125	- 43
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	1 102	1 102	-
Zyski straty aktuarialne	-	-	-	-	- 537	89	626
Podatek dochodowy od składników innych całkowitych dochodów ogółem	-	-	-	-	- 134	- 266	- 132
Pozostałe	-	-	-	-	90	90	-
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	48 529	56 830	8 301
Razem całkowite dochody	-	-	-	-	48 968	57 720	8 752
Przeniesienie zysku na kap. zapasowy	-	-	-	101 888	- 101 888	-	-
Emisja akcji	729	-	-	392 697	-	393 426	-
Wykup udziałów niekontrolujących	-	-	-	-	- 25	- 73	- 48
Nabycie GK Kopex i Fugo	-	-	-	-	138	105 702	105 564
Stan na 31 grudnia 2017	5 594	- 3	113 663	715 170	601 243	1 549 983	114 316

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2016 DO 31 GRUDNIA 2016

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM TPLN

	Kapitał akcyjny	Akcje własne	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane w tym kapitał z aktualizacji wyceny i różnice kursowe z przeliczenia iednostek	Razem	Kapitał własny przypadający akcjonariuszom niekontrolującym
Stan na 1 stycznia 2016	4 815	- 3	95 540	230 026	559 812	890 226	36
Zyski straty aktuarialne	-	-	-	-	1	1	-
Zysk (strata) netto	-	-	-	-	93 819	93 831	12
Razem całkowite dochody	-	-	-	-	93 820	93 832	12
Pokrycie straty 2015 r. z kapitału zapasowego	-	-	-	418	418	-	-
Strata kapitałowa na rozliczeniach wewnętrznych	-	-	- 1 410	-	-	- 1 410	-
Nabycie spółki Elgór + Zamet	50	-	-	10 510	-	10 560	-
Wydzielenie segmentu operacyjnego	-	-	19 533	- 19 533	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2016	4 865	- 3	113 663	220 585	654 050	993 208	48

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ SPORZĄDZONE NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	nota	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
		TPLN	TPLN
A k t y w a			
I. Aktywa trwałe		1 098 747	669 724
1. Wartości niematerialne, w tym:	18	272 669	228 013
- wartość firmy	16	222 038	221 233
2. Rzeczowe aktywa trwałe:		654 256	353 015
2.1. Środki trwałe	19	625 802	346 548
2.2. Środki trwałe w budowie		28 454	6 467
3. Należności długoterminowe	17	50 234	22 653
3.1. Od jednostek powiązanych		-	2 865
3.2. Od pozostałych jednostek		50 234	19 788
4. Inwestycje długoterminowe		82 218	26 487
4.1. Nieruchomości	20	54 495	6 364
4.2. Długoterminowe aktywa finansowe		27 693	20 093
a) w jednostkach powiązanych	22	27 464	19 993
b) w pozostałych jednostkach		229	100
4.3. Inne inwestycje długoterminowe		30	30
5. Pozostałe aktywa długoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	26	2 927	3 300
6. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30	36 443	36 256
II. Aktywa obrotowe		2 039 318	1 105 062
1. Zapasy	23	307 701	137 700
2. Należności krótkoterminowe	26	968 866	520 363
2.1. Z tytułu leasingu finansowego	25	33 308	13 143
2.2. Z tytułu dostaw i usług		862 222	496 591
2.3. Z tytułu podatków, w tym:		45 365	6 235
2.3.1. Z tytułu bieżącego podatku dochodowego		5 167	1 106
2.4. Pozostałe należności		27 971	4 394
3. Krótkoterminowe aktywa przeznaczone do obrotu		11	-
4. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe		51 684	7 744
5.1. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe dotyczące jednostek w ramach grupy		8 183	7 743
5.2. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe dotyczące pozostałych jednostek		43 501	1
5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	26	681 762	434 114
6. Pozostałe aktywa krótkoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	26	6 425	3 412
7. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		22 869	1 729
A k t y w a r a z e m		3 138 065	1 774 786

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	nota	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
		TPLN	TPLN
P a s y w a			
I. Kapitał własny		1 549 983	993 208
1. Kapitał zakładowy	34	5 594	4 865
2. Akcje (udziały) własne (wielkość ujemna)		-3	-3
3. Kapitał zapasowy		715 170	220 585
4. Kapitał z aktualizacji wyceny		2 130	1 573
5. Pozostałe kapitały rezerwowe		113 663	113 663
6. Różnice kursowe z przeliczenia jednostek		-82	-
7. Zyski zatrzymane	36	599 195	652 477
A. Kapitał przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego		1 435 667	993 160
B. Udziały niekontrolujące		114 316	48
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania		1 576 330	781 578
1. Rezerwy na zobowiązania		178 168	90 288
1.1. Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	30	47 588	28 159
1.2. Rezerwa na świadczenia emerytalne i podobne	33	60 485	34 736
a) długoterminowa		32 042	19 222
b) krótkoterminowa		28 443	15 514
1.3. Pozostałe rezerwy	33	70 095	27 393
a) długoterminowe		5 679	8 364
b) krótkoterminowe		64 416	19 029
2. Zobowiązania długoterminowe		524 259	115 090
2.1. Kredyty i pożyczki	27	399 479	-
2.2. Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu	31	13 938	3 068
2.3. Inne zobowiązania długoterminowe	28	110 842	112 022
3. Zobowiązania krótkoterminowe	32	857 238	554 201
3.1. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		367 722	184 947
3.1.1. Z tytułu dostaw i usług od jednostek powiązanych		27 859	35 709
3.1.2. Z tytułu dostaw i usług od jednostek pozostałych		339 863	149 238
3.2. Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		21 533	7 277
3.3. Zobowiązania z tytułu podatków, w tym:		98 096	47 749
3.3.1. Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3 320	573
3.4. Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	31	16 415	2 297
3.5. Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	27	221 023	184 898
3.6. Inne		132 449	127 033
4. Pozostałe zobowiązania (rozliczenia międzyokresowe)	32	16 665	21 999
III. Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia		11 752	-
P a s y w a r a z e m		3 138 065	1 774 786

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH ZA OKRES OD 1 STYCZNIA 2017 DO 31 GRUDNIA 2017

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPLÝWÓW PIENIĘŻNYCH	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej - metoda pośrednia	TPLN	TPLN
I. Zysk (strata) brutto (z rachunku zysków i strat)	99 550	105 069
II. Korekty razem	92 661	209 113
1. Amortyzacja	175 123	124 912
2. (Zyski) straty z tytułu różnic kursowych	206	949
3. Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)	17 953	-1 066
4. (Zysk) strata z tytułu działalności inwestycyjnej	-2 802	1 033
5. Zmiana stanu rezerw	-68 224	-11 511
6. Zmiana stanu zapasów	-55 255	29 434
7. Zmiana stanu należności	-28 101	-138 763
8. Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych, z wyjątkiem pożyczek i kredytów	100 197	205 796
9. Podatek dochodowy zapłacony	-14 435	-117
10. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	-32 485	-1 710
11. Inne korekty	484	156
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej (I+/-II)	192 211	314 182
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
I. Wpływy	17 060	9 786
1. Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	15 759	7 594
2. Z aktywów finansowych, w tym:	1 301	2 192
a) w jednostkach powiązanych	1 253	2 192
- dywidendy i udziały w zyskach	150	372
- spłata udzielonych pożyczek długoterminowych i krótkoterminowych	812	1 819
- odsetki	161	-
- inne wpływy z aktywów finansowych	130	-
b) w pozostałych jednostkach	48	-
II. Wydatki	248 392	94 086
1. Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	147 760	90 026
2. Na aktywa finansowe, w tym:	84 132	4 060
a) w jednostkach powiązanych	84 122	4 060
- nabycie aktywów finansowych	82 269	211
- udzielone pożyczki długoterminowe i krótkoterminowe	1 853	3 849
b) w pozostałych jednostkach	10	-
3. Inne wydatki inwestycyjne	16 500	-
III. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (I-II)	-231 332	-84 300
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
I. Wpływy	403 721	254 356
1. Wpływy netto z emisji akcji (wydania udziałów) i innych instrumentów kapitałowych oraz dopłat do kapitału	401 338	5
2. Kredyty i pożyczki, w tym	750	148 971
pożyczki zaciągnięte od jednostek powiązanych	750	7 098
3. Emisja dłużnych papierów wartościowych	-	105 380
4. Inne wpływy finansowe	1 633	-
II. Wydatki	116 782	69 152
1. Nabycie akcji (udziałów) własnych	-	948
2. Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli	163	-
3. Spłaty kredytów i pożyczek, w tym	88 645	57 049
spłata pożyczek zaciągniętych od jednostek powiązanych	75 261	5 000
4. Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	10 950	1 359
5. Odsetki, w tym	16 169	9 100
odsetki zapłacone jednostkom powiązanym	869	102
6. Inne wydatki finansowe	855	696
III. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej (I-II)	286 939	185 204
D. Przepływy pieniężne netto, razem	247 818	415 086
E. Bilansowa zmiana stanu środków pieniężnych, w tym:	247 648	415 086
- zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-170	-
F. Środki pieniężne na początek okresu	434 114	19 028
G. Środki pieniężne na koniec okresu	681 762	434 114

Objaśnienia do zmian stanu znajdują się w nocie 42.

Sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane przez Zarząd Spółki dnia 20 kwietnia 2018 roku oraz podpisane w imieniu Zarządu przez:

Mirosław Bendzera - Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska - Wiceprezes Zarządu

Adam Toborek - Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła - Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk - Wiceprezes Zarządu

Bartosz Bielak - Wiceprezes Zarządu

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 roku

ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE OBJAŚNIENIA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPORZĄDZONEGO NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2017

1. INFORMACJE OGÓLNE

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie jednostkowe Spółki FAMUR S.A. oraz Spółek zależnych.

1. Skład organów Jednostki według stanu na dzień 31.12.2017 r.:

Zarząd:

Na dzień 31.12.2017 r. w skład Zarządu wchodził:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu
Bartosz Bielak	Wiceprezes Zarządu

Rada Nadzorcza:

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31.12.2017 r.

Tomasz Domogała	Przewodniczący RN
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący RN
Jacek Leonkiewicz	Członek RN
Magdalena Zajączkowska – Ejsymont	Członek RN
Robert Rogowski	Członek RN
Dorota Wyjadłowska	Członek RN
Michał Nowak	Członek RN

2. Zmiany w składzie Zarządu Spółki:

Na dzień 31.12.2016r. w skład Zarządu Spółki wchodził:

Mirosław Bendzera	Prezes Zarządu
Beata Zawiszowska	Wiceprezes Zarządu
Zdzisław Szypuła	Wiceprezes Zarządu
Zbigniew Fryzowicz	Wiceprezes Zarządu
Dawid Gruszczyk	Wiceprezes Zarządu

W dniu 1 września 2017r. do składu Zarządu Spółki został powołany Bartosz Bielak na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

W dniu 15 grudnia 2017r. Pan Zbigniew Fryzowicz – Wiceprezes Zarządu Spółki, złożył Spółce ze skutkiem na dzień 31 grudnia 2017r. oświadczenie o rezygnacji z członkostwa w Zarządzie FAMUR S.A.

W dniu 15 grudnia 2017r. do składu Zarządu Spółki został powołany Adam Toborek na stanowisko Wiceprezesa Zarządu.

3. Zmiany w Radzie Nadzorczej Spółki

Na dzień 31.12.2016r. w skład Rady Nadzorczej wchodził:

Tomasz Domogała	Przewodniczący RN
Czesław Kisiel	Wiceprzewodniczący RN
Karolina Blacha - Cieśliak	Członek RN
Wojciech Gelner	Członek RN
Bogusław Galewski	Członek RN

27 czerwca 2017 r. uchwałami Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w skład Rady Nadzorczej Spółki na kolejną kadencję zostały powołane następujące osoby:

Pan Tomasz Domogała jako Członek Rady Nadzorczej

Pan Czesław Kisiel jako Członek Rady Nadzorczej
Pan Bogusław Galewski jako Członek Rady Nadzorczej
Pan Jacek Leonkiewicz jako Członek Rady Nadzorczej
Pani Magdalena Zajączkowska-Ejsymont jako Członek Rady Nadzorczej

18 października 2017 r. uchwałami Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki w skład Rady Nadzorczej Spółki zostały powołane następujące osoby:

Pan Robert Rogowski jako Członek Rady Nadzorczej
Pani Dorota Wyjadłowska jako Członek Rady Nadzorczej
Pan Michał Nowak jako Członek Rady Nadzorczej

Pana Bogusław Galewski zrezygnował z funkcji członka Rady Nadzorczej z dniem 17 października 2017 r., bez podania przyczyn

II. Czas trwania Jednostki:

Nieograniczony.

III. Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe Grupy FAMUR zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej przez spółki wchodzące w skład Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości - nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuacji działalności.

IV. Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone za rok zakończony 31.12.2017 zgodnie z zasadami zawartymi w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości w kształcie zatwierdzonym przez UE. Skonsolidowane Sprawozdanie z Sytuacji Finansowej wraz z notami sporządzono na dzień 31.12.2017 roku, analogicznie okres porównawczy na dzień 31.12.2016 roku. Skonsolidowany Rachunek Zysków i Strat, Skonsolidowane Sprawozdanie z Całkowitych Dochodów, Skonsolidowane Sprawozdanie Zmian w Kapitale Własnym, Skonsolidowane Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych wraz z notami zostały sporządzone za okres od 01.01.2017 roku do 31.12.2017 roku, analogicznie za okres porównawczy od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku. Sprawozdanie sporządzono w tysiącach złotych.

V. Organem zatwierdzającym roczne skonsolidowane sprawozdanie Grupy FAMUR, zgodnie ze statutem Jednostki Dominującej jest Walne Zgromadzenie.

VI. Zarząd podpisuje i składa roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy FAMUR razem ze sprawozdanie z badania przez biegłego rewidenta do Rady Nadzorczej celem oceny.

VII. Dniem zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego do publikacji jest dzień zatwierdzenia go przez kierownictwo Jednostki Dominującej w celu przedłożenia członkom Rady Nadzorczej.

VIII. Rozliczenie nabycia spółki zależnej

W dniu 27 czerwca 2017 r. FAMUR S.A. nabyła 48.932.015 akcji Kopex S.A., stanowiących ok. 65,83% kapitału zakładowego, tym samym przejmując kontrolę nad Kopex S.A. oraz jej spółkami zależnymi. Ujęcie objęcia kontroli w skonsolidowanych danych finansowych przeprowadzono metodą nabycia. Udziały niekontrolujące ujęto w kapitałach proporcjonalnie do posiadanych przez nich akcji. Na dzień 30 czerwca 2017 roku wystąpiły udziały niekontrolujące w wysokości odpowiadającej 34,17% aktywów netto Grupy Kopex. Akcjonariat jest rozporoszony.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe sporządza się stosując jednolite zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

W wyniku powyższego dokonano rozliczenia nabycia spółki w oparciu o następujące dane:

	TPLN
Wartość godziwa aktywów netto na dzień 30 czerwca 2017 roku, przypadające na Famur	203 361
cena nabycia	204 109
wartość firmy	748

W sprawozdaniu skonsolidowanym GK Famur rozpoznano wartość firmy 748 tys. zł.

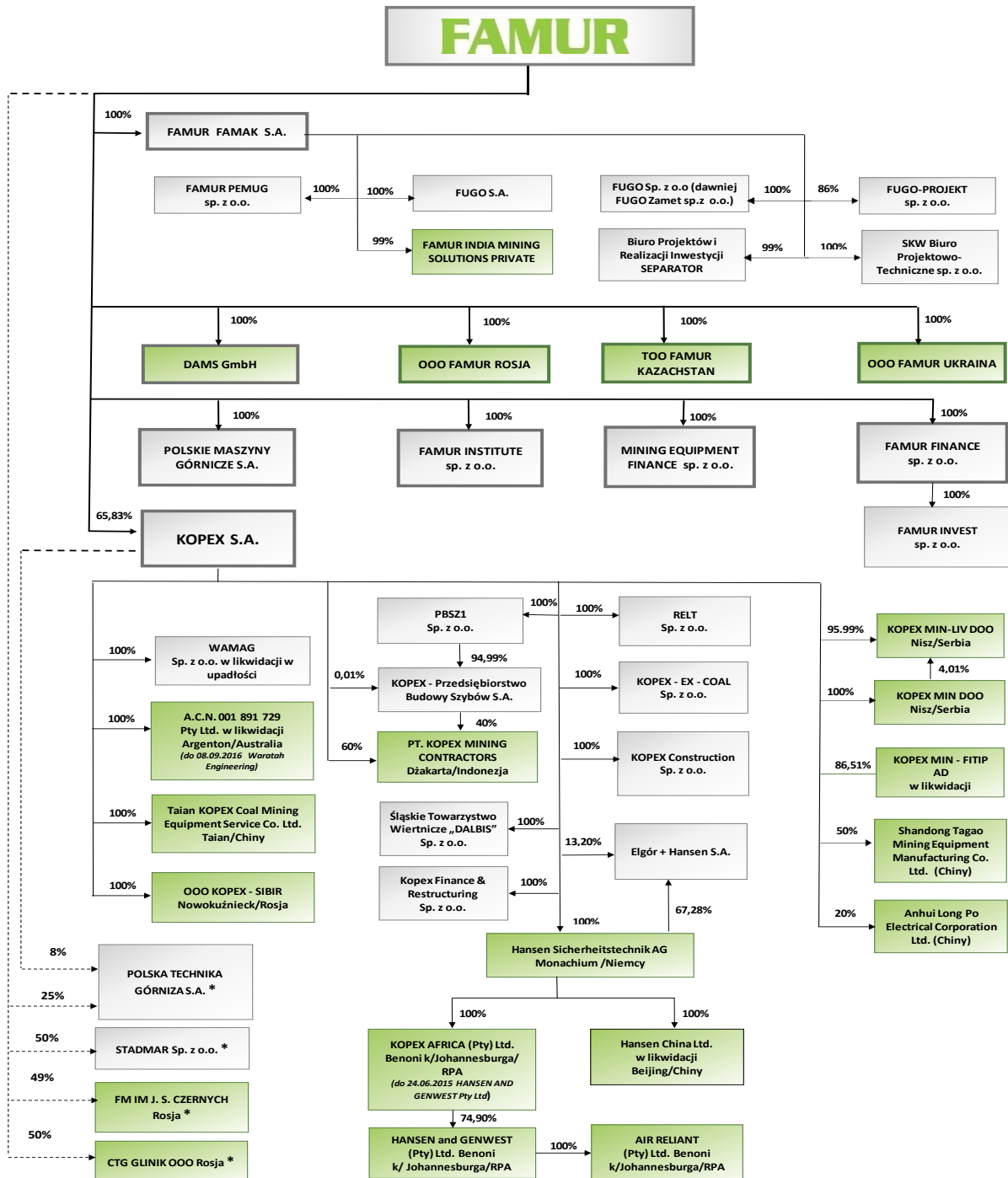
Poniżej zaprezentowano skrócone sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Kopex na dzień 30 czerwca 2017 roku z uwzględnieniem wyceny aktywów do wartości godziwych.

A k t y w a

I. Aktywa trwałe	451 617
1. Wartości niematerialne	54 417
2. Rzeczowe aktywa trwałe:	290 449
3. Należności długoterminowe	39 371
4. Inwestycje długoterminowe	54 858
5. Pozostałe aktywa długoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	526
6. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	11 996
II. Aktywa obrotowe	631 852
1. Zapasy	109 720
2. Należności krótkoterminowe	328 694
3. Krótkoterminowe aktywa przeznaczone do obrotu	21
4. Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	27 005
5. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	136 058
6. Pozostałe aktywa krótkoterminowe (rozliczenia międzyokresowe)	7 194
7. Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	23 160
A k t y w a r a z e m	1 083 469
P a s y w a	
I. Kapitał własny	308 925
II. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	762 302
1. Rezerwy na zobowiązania	100 721
2. Zobowiązania długoterminowe	492 270
3. Zobowiązania krótkoterminowe	144 252
4. Pozostałe zobowiązania (rozliczenia międzyokresowe)	25 059
III. Zobowiązania związane bezpośrednio z aktywami trwałymi klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia	12 242
P a s y w a r a z e m	1 083 469

IX. Opis organizacji Grupy Famur

Schemat Grupy Kapitałowej Famur
stan na dzień 31.12.2017 r.

Uwaga: kolorem zielonym zaznaczono spółki z siedzibą za granicą.

*) podmioty nie są spółkami zależnymi

Źródło: Grupa Famur, Grupa Kopex

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej objętych konsolidacją na dzień 31.12.2017 roku:

nazwa jednostki	metoda konsolidacji
FAMUR FAMAK S.A.	pełna
FAMUR PEMUG sp. z o.o.	pełna
POLSKIE MASZYNY GÓRNICZE S.A.	pełna
FUGO sp. z o.o. (dawniej FUGO ZAMET sp. z o.o.)	pełna
FAMUR FINANCE sp. z o.o.	pełna
FAMUR INVEST sp. z o.o.	pełna
KOPEX S.A.*	pełna
KOPEX CONSTRUCTION sp. z o.o.*	pełna
PRZEDSIĘBIORSTWO BUDOWY SZYBÓW S.A.*	pełna
RELT Sp. z o.o.*	pełna
HANSEN SICHERHEITSTECHNIK AG (Niemcy)*	pełna
ELGÓR+HANSEN S.A.*	pełna
KOPEX AFRICA (Pty) Ltd (RPA)*	pełna
HANSEN and GENWEST (Pty) Ltd (RPA)*	pełna
HANSEN CHINA Ltd (Chiny)*	pełna
KOPEX MIN (Serbia)*	pełna
KOPEX MIN-LIV (Serbia)*	pełna
PT KOPEX MINING CONTRACTORS (Indonezja)*	pełna
KOPEX SIBIR Sp. z o.o. (Rosja)*	pełna
ŚLĄSKIE TOWARZYSTWO WIERTNICZE DALBIS sp. z o.o.*	pełna
KOPEX-EX-COAL sp. z o.o.*	pełna
TAIAN KOPEX COAL MINING EQUIPMENT SERVICE Co. Ltd (Chiny)*	pełna
AIR RELIANT (Pty) Ltd (RPA)*	pełna
KOPEX FINANCE & RESTRUCTURING sp. z o. o.*	pełna
PBSZ1 sp. z o. o.*	pełna

* Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Kopex, nad którą Famur S.A. objął kontrolę dnia 27 czerwca 2017 roku. Dane Grupy Kopex dotyczące Rachunku Zysków i Strat oraz Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych zostały skonsolidowane za okres sześciu miesięcy od 1 lipca 2017 do 31 grudnia 2017 roku.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe na dzień 31.12.2017 na poziomie Jednostki Dominującej wobec TDJ EQUITY I Sp. z o.o. tj. TDJ S.A. – z siedzibą w Katowicach. TDJ EQUITY I Sp. z o.o. jest podmiotem dominującym wobec GK Famur. Transakcje pomiędzy podmiotami powiązаныmi opisano w notce 51.

Podstawowy przedmiot działalności Jednostki Dominującej i spółek zależnych:

Jednostka Dominująca:

Podstawowy przedmiot działalności jednostki Dominującej:

- produkcja maszyn dla górnictwa, kopalnictwa i budownictwa (PKD 29.52 A)
- leasing finansowy (PKD 65.21 Z)
- pozostałe formy udzielania kredytów, w zakresie pożyczek pieniężnych poza systemem bankowym (PKD 65.22 Z)
- pozostałe pośrednictwo finansowe, gdzie indziej nie sklasyfikowane (PKD 65.23Z)
- zagospodarowanie i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek (PKD 70.11.Z)
- kupno i sprzedaż nieruchomości na rachunek własny (PKD 70.12. Z)
- wynajem nieruchomości na rachunek własny (PKD70.20. Z)
- wynajem samochodów osobowych (PKD 71.10. Z)
- wynajem pozostałych środków transportu lądowego (PKD 71.21. Z)
- wynajem pozostałych maszyn i urządzeń (PKD 71.34. Z)
- sprzedaż hurtowa odpadów i złomu (PKD 51.57. Z)
- pozostała sprzedaż hurtowa nie wyspecjalizowana (PKD 51.70. B)

2. STOSOWANE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządzono stosując jednolite zasady rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok 2017 zostało sporządzone zgodnie z zasadami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej / MSSF / zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę FAMUR przedstawione zostały poniżej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupę FAMUR przestrzegano tych samych zasad rachunkowości i metod obliczeniowych co w ostatnim rocznym sprawozdaniu finansowym.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) zatwierdzonymi przez UE („MSSF UE”). Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania do publikacji, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania MSSF, MSSF różnią się od MSSF UE.

MSSF UE obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”).

Następujące standardy i interpretacje zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, jednak nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 9 Instrumenty Finansowe (opublikowano dnia 24 lipca 2014 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe (opublikowano dnia 30 stycznia 2014 roku) – zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej proces zatwierdzania standardu w wersji wstępnej nie zostanie zainicjowany przed ukazaniem się standardu w wersji ostatecznej - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzony przez UE – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później,
- MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 28 maja 2014 roku), obejmujący zmiany do MSSF 15 Data wejścia w życie MSSF 15 (opublikowano dnia 11 września 2015 roku) – mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem (opublikowano dnia 11 września 2014 roku) – prace prowadzące do zatwierdzenia niniejszych zmian zostały przez UE odłożone bezterminowo - termin wejścia w życie został odroczony przez RMSR na czas nieokreślony,
- MSSF 16 Leasing (opublikowano dnia 13 stycznia 2016 roku) - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 4 Stosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe łącznie z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano 12 września 2016 roku) - mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami (opublikowano dnia 12 kwietnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 2 Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji (opublikowano dnia 20 czerwca 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,

- Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy będące częścią Zmian wynikających z przeglądu MSSF 2014-2016 (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- KIMSF 22 Transakcje w walucie obcej i zaliczki (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- Zmiany do MSR 40: Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnej (opublikowano dnia 8 grudnia 2016 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku lub później,
- MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe (opublikowano dnia 18 maja 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2021 roku lub później,
- KIMSF 23 Niepewność związana z ujmowaniem podatku dochodowego (opublikowano dnia 7 czerwca 2017 roku) - do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE - mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSSF 9 Kontrakty z cechami przedpłat z ujemną rekompensatą (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 28 Udziały długoterminowe w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach (opublikowano dnia 12 października 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF 2015-2017 (opublikowano dnia 12 grudnia 2017 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później,
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.
- Zmiany do MSR 19 Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu (opublikowano dnia 7 lutego 2018 roku) – do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego niezatwierdzone przez UE – mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2019 roku lub później.

Poniższe zmiany do MSSF, zostały zastosowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich datą wejścia w życie, jednak nie miały one istotnego wpływu na zaprezentowane i ujawnione informacje finansowe lub nie miały zastosowania do transakcji zawieranych przez Spółkę:

- Zmiany do MSR 12 Ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w odniesieniu do niezrealizowanych strat
- Zmiany doprecyzowują kwestie związane z powstawaniem ujemnych różnic przejściowych w przypadku instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej, oszacowaniem prawdopodobnego przyszłego dochodu do opodatkowania oraz oceną, czy wypracowany dochód pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych. Zmiany mają zastosowanie retrospektywne.

- Zmiany do MSR 7 Inicjatywa dotycząca ujawniania informacji

Zmiany zobowiązują jednostkę do ujawnienia informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdań finansowych ocenę zmian zobowiązań wynikających z działalności finansowej. Nie jest wymagane przedstawienie informacji porównawczych za poprzednie okresy. Spółka nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego innego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz dotychczas nie weszły w życie w świetle przepisów Unii Europejskiej.

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 15 Przychody z umów z klientami („MSSF 15”), który został wydany w maju 2014 roku, a następnie zmieniony w kwietniu 2016 roku ustanawia tzw. Model Pięciu Kroków rozpoznawania przychodów wynikających z umów z klientami. Zgodnie z MSSF 15 przychody ujmuje się w kwocie wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniami jednostki – przysługują jej w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi.

Nowy standard zastąpi wszystkie dotychczasowe wymogi dotyczące ujmowania przychodów zgodnie z MSSF. Standard ma zastosowanie w odniesieniu do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2018 roku i później.

Grupa planuje zastosować MSSF 15 od dnia wejścia w życie standardu, z zastosowaniem zmodyfikowanej metody retrospektywnej. Grupa prowadzi działalność w obszarze produkcji i sprzedaży maszyn.

- Sprzedaż towarów

Grupa ocenia, że wpływ przyjęcia MSSF 15 na ujmowanie przychodów oraz wyniki finansowe Grupy z tytułu takich umów nie będzie istotny. Przychód będzie rozpoznawany w określonym momencie, tj. gdy klient uzyska kontrolę nad towarem.

W ramach oceny wpływu wprowadzenia MSSF 15, Spółka rozważyła m.in. następujące aspekty:

- Wynagrodzenie zmienne

Niektóre umowy z klientami zawierają kwoty zmienne wynagrodzenia w związku z udzielaniem upustów, rabatów, nakładaniem kar. Zgodnie z MSSF 15, jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, jednostka oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta i zalicza do ceny transakcyjnej część lub całość kwoty wynagrodzenia zmiennego wyłącznie w takim zakresie, w jakim istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że nie nastąpi odwrócenie znaczącej części kwoty wcześniej ujętych skumulowanych przychodów w momencie, kiedy ustanie niepewność co do wysokości wynagrodzenia zmiennego.

- Gwarancje

Grupa udziela gwarancji na sprzedawane towary. Zazwyczaj gwarancje stanowią zapewnienie klienta, że dany produkt jest zgodny z ustaloną przez strony specyfikacją i nie stanowią dodatkowej usługi. W konsekwencji, większość istniejących gwarancji będzie dalej ujmowana zgodnie z MSR 37 Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe. Niemniej jednak, niektóre niestandardowe umowy z klientami zawierają gwarancje rozszerzone, które obecnie są także ujmowane zgodnie MSR 37. Zgodnie z MSSF 15 taka gwarancja stanowi oddzielną usługę – ujmowaną jako zobowiązanie do wykonania świadczenia, do której przypisuje się część ceny transakcyjnej.

W wyniku powyższego Grupa ocenia że wpływ przyjęcia MSSF 15 nie wpłynie istotnie na wynik finansowy w odniesieniu stosowanej polityki udzielanych gwarancji.

- Sprzedaż pakietu dóbr i usług lub pakietu kilku usług, świadczonych w różnym okresie

Zgodnie z MSSF 15, cenę transakcyjną przypisuje się do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia na podstawie proporcjonalnej indywidualnej ceny sprzedaży. Grupa ocenia, że w wyniku przyjęcia MSSF 15 przypisanie ceny transakcyjnej do dóbr i usług w ramach pakietu, a w konsekwencji ujęcie przychodu, nie ulegnie istotnej zmianie.

Umowy z klientami, zawierane przez grupę są konstruowane w oparciu o fakt iż jej przedmiot jest dostosowywany do indywidualnego zapotrzebowania zamawiającego, a także ma charakter nieodwołalny. Zatem, zgodnie z MSSF 15, Grupa będzie kontynuowała ujmowanie przychodów ze sprzedaży usług w miarę upływu czasu.

Grupa rozpoznaje przychody zgodnie z metodą stopnia zaawansowania, w korespondencji z pozycją „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności”. Zgodnie z MSSF 15, jeśli jednostka spełnia zobowiązanie, dokonując przekazania dóbr lub usług klientowi, zanim klient zapłaci wynagrodzenie lub przed terminem jego wymagalności, jednostka przedstawia umowę jako składnik aktywów z tytułu umowy, z wyłączeniem wszelkich kwot przedstawianych jako należności.

- Zaliczki otrzymane od klientów

Grupa prezentuje zaliczki otrzymane od klientów w pozycji „Zobowiązania krótkoterminowe inne”. Zgodnie z obecną polityką (zasadami) rachunkowości Grupa nie ujmuje kosztów z tytułu odsetek od otrzymanych zaliczek, w tym długoterminowych.

Zgodnie z MSSF 15, Grupa ocenia czy umowa zawiera istotny element finansowania. Grupa zdecydowała się skorzystać z praktycznego rozwiązania, zgodne z którym nie koryguje przyzręczonej kwoty wynagrodzenia o wpływ istotnego elementu finansowania, jeśli w momencie zawarcia umowy oczekuje, że okres od momentu przekazania przyzręczonego dobra lub usługi klientowi do momentu zapłaty za dobro lub usługę przez klienta wyniesie nie więcej niż jeden rok. Dlatego też, dla krótkoterminowych zaliczek Grupa nie będzie wydzielala istotnego elementu finansowania.

W przypadku umów z klientami, dla których okres pomiędzy przekazaniem przyzręczonego dobra lub usługi klientowi a momentem zapłaty za dobro lub usługę przekracza jeden rok Grupa ocenia, że umowy zawierają istotny element finansowania. W Grupie sytuacje takie występują sporadycznie, w związku z czym wpływ przyjęcia MSSF 15 w tym względzie będzie nieistotny.

- Wymogi w zakresie prezentacji i ujawniania informacji

MSSF 15 wprowadza nowe wymogi w zakresie prezentacji i ujawnień. Grupa ocenia, że wpływ niektórych z tych ujawnień będzie istotny. W szczególności Grupa oczekuje dodatkowych ujawnień dotyczących znaczących osądów i zmian tych osądów.

Dodatkowo, zgodnie z wymogami MSSF 15, Grupa przedstawia ujęte przychody z tytułu umów z klientami w podziale na kategorie, które odzwierciedlają sposób, w jaki czynniki ekonomiczne wpływają na charakter, kwotę, termin płatności oraz niepewność przychodów i przepływów pieniężnych. Grupa ujawnia ponadto wystarczające informacje, które umożliwią użytkownikom sprawozdań finansowych zrozumienie powiązania między ujawnieniem przychodów w podziale na kategorie a informacjami o przychodach, które jednostka ujawnia dla każdego segmentu sprawozdawczego, jeżeli stosuje MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Podsumowując. Grupa oczekuje że wprowadzenie MSSF 15 nie będzie miało istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Grupa planuje zastosować MSSF 9 od dnia wejścia w życie standardu, bez przekształcania danych porównawczych.

W 2017 roku Grupa przeprowadziła szczegółową ocenę wpływu wprowadzenia MSSF 9 na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości w odniesieniu do działalności Grupy lub jej wyników finansowych. Niniejsza ocena jest oparta na aktualnie dostępnych informacjach i może podlegać zmianom wynikającym z pozyskania racjonalnych i możliwych do udokumentowania dodatkowych informacji w okresie, kiedy Grupa zastosuje MSSF 9 po raz pierwszy.

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu wprowadzenia MSSF 9 na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitał własny, w tym również skutków zastosowania MSSF 9 w zakresie utraty wartości. Grupa przeanalizowała ryzyko kredytowe przy użyciu uproszczonego modelu i nie spodziewa się zmiany wysokości odpisów z tytułu utraty wartości, tym samym bez wpływu na kapitał własny.

Ponadto, w wyniku zastosowania MSSF 9, zmieni się klasyfikacja niektórych instrumentów finansowych.

- Klasyfikacja i wycena

Grupa nie spodziewa się istotnego wpływu na sprawozdanie z sytuacji finansowej oraz kapitału własnego, w związku z zastosowaniem MSSF 9 w obszarze klasyfikacji i wyceny. Oczekuje się, że wszystkie aktywa finansowe wyceniane dotychczas w wartości godziwej, dalej pozostaną wyceniane w wartości godziwej.

Grupa skorzysta z możliwości wyboru i w przypadku akcji/ udziałów w spółkach nienotowanych, będzie ujmować ich późniejsze zmiany wartości godziwej przez inne całkowite dochody, w związku z czym zastosowanie MSSF 9 nie będzie miało istotnego wpływu na wyniki finansowe Grupy.

Należności handlowe są utrzymywane dla uzyskania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, a Grupa nie sprzedaje należności handlowych w ramach faktoringu – będą one nadal wyceniane w zamortyzowanym koszcie przez wynik finansowy. Grupa korzysta z praktycznego zwolnienia i dla należności handlowych poniżej 12 miesięcy nie identyfikuje istotnych elementów finansowania.

- Utrata wartości

Zgodnie z MSSF 9 jednostka wycenia odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej 12-miesięcznym oczekiwany stratom kredytowym bądź oczekiwany stratom kredytowym w okresie życia instrumentu finansowego. W przypadku należności z tytułu dostaw i usług, Grupa zastosuje uproszczone podejście i wyceni odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia.

Grupa ocenia, że w związku z charakterem należności z tytułu dostaw i usług, odpis z tytułu utraty wartości nie powinno ulec zmianie.

- Rachunkowość zabezpieczeń

Ponieważ MSSF 9 nie zmienia ogólnych zasad funkcjonowania rachunkowości zabezpieczeń Grupy, zastosowanie MSSF 9 powinno mieć istotny wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy

Oszacowania i osądy

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na przyjęte zasady rachunkowości oraz wielkości wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Założenia i szacunki wynikają z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań odnośnie do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne. Oszacowania i osądy podlegają regularnej ocenie. Oszacowania w Grupie wpłynęły na następujące obszary skonsolidowanego sprawozdania finansowego: kontrakty długoterminowe, rezerwy, należności, odpisy dotyczące zapasów, rzeczowego majątku trwałego, wartości firmy, inwestycji oraz pozostałych aktywów.

Szacunki rezerw tworzone są wg najlepszej wiedzy, na podstawie danych historycznych. W przypadku kiedy nie można dokonać wiarygodnego szacunku rezerwy nie są tworzone. Grupa ujmuje rezerwy na podstawie zdarzeń przeszłych oraz gdy realizacja obowiązku spowoduje wypływ środków lub korzyści ekonomicznych. Rezerwy ujmowane są gdy prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia jest większe niż to, że do niego nie dojdzie.

W przypadku tworzenia rezerw pracowniczych stosuje się metody aktuarialne. Pierwszym z parametrów są założenia dotyczące mobilności zatrudnionych pracowników. Zastosowano współczynniki w wysokości 14%.

Ponadto w kalkulacjach przyjęto następujące założenia:

- ze względu na długi horyzont czasowy rozpatrywanych zobowiązań, założono realną stopę zwrotu z inwestycji na poziomie 3,3% rocznie,
- prawdopodobieństwa zgonu oparto na wskaźnikach umieralności opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny,
- ze względu na brak wyczerpujących historycznych danych dotyczących nabywania prawa do renty inwalidzkiej prawdopodobieństwa inwalidztwa oparto na statystykach dotyczących orzekania grup inwalidzkich przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dla wypadków przy pracy przyjęto 50% powyższych tablic),
- Stopa wzrostu płac została przyjęta na poziomie 2,3%.

Kiedy można wiarygodnie oszacować wynik umowy budowlanej, przychody i koszty są ujmowane poprzez odniesienie do stopnia zaawansowania realizacji działań na koniec okresu sprawozdawczego, mierzonego w oparciu o proporcję poniesionych kosztów z tytułu prac wykonanych do tej pory w stosunku do szacowanych całkowitych kosztów kontraktu, chyba że taka metodologia nie będzie reprezentatywnie przedstawiała stopień zaawansowania prac.

Kiedy nie można wiarygodnie oszacować wyniku na umowie o usługę budowlaną, przychody z tytułu umowy są ujmowane do wysokości poniesionych kosztów umowy oraz jeżeli jest prawdopodobne uzyskanie tych przychodów. Koszty umowy ujmowane są jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione.

Gdy jest prawdopodobne, że łączne koszty umowy przekroczą łączne przychody z tytułu umowy, przewidywaną stratę ujmuje się natychmiastowo w koszty. Sposób tworzenia szacunków dotyczących należności szczegółowo został zaprezentowany w punkcie 26. Szacunki dotyczące odpisów na zapasy zaprezentowano w punkcie 21.

Niepewność związana z rozliczeniami podatkowymi

Regulacje dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych oraz obciążeń związanych z ubezpieczeniami społecznymi podlegają częstym zmianom. Te częste zmiany powodują brak odpowiednich punktów odniesienia, niespójne interpretacje oraz nieliczne ustanowione precedensy, które mogłyby mieć zastosowanie. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno pomiędzy organami państwowymi jak i organami państwowymi i przedsiębiorstwami.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności (na przykład kwestie celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i grzywien, a wszelkie dodatkowe zobowiązania podatkowe, wynikające z kontroli, muszą zostać zapłacone wraz z wysokimi odsetkami. Te warunki powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest większe niż w krajach o bardziej dojrzałym systemie podatkowym.

W konsekwencji, kwoty prezentowane i ujawniane w sprawozdaniach finansowych mogą się zmienić w przyszłości w wyniku ostatecznej decyzji organu kontroli podatkowej.

1) Podstawy konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie jednostki dominującej oraz sprawozdania jednostek zależnych. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej FAMUR sporządzono stosując metodę pełną.

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostka dominująca łączy sprawozdania finansowe jednostki dominującej oraz jednostek zależnych poprzez zsumowanie poszczególnych pozycji aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów oraz kosztów.

Wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązаныmi objętymi konsolidacją podlegają włączeniom konsolidacyjnym.

W celu zapewnienia prezentacji w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym informacji finansowych na temat grupy kapitałowej w taki sposób jak gdyby stanowiła ona pojedynczą jednostkę gospodarczą, dokonuje się:

- wyłączenia wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego spółek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej,
- identyfikacji niekontrolującego udziału w zyskach i stratach skonsolidowanych jednostek zależnych za dany okres sprawozdawczy,
- identyfikacji niekontrolującego udziału w aktywach netto skonsolidowanych jednostek zależnych oddzielnie od udziału własnościowego jednostki dominującej w tych aktywach netto.

Udział niekontrolujący w aktywach netto obejmuje:

- wartość udziałów niekontrolujących z dnia pierwotnego połączenia, obliczoną zgodnie z MSSF 3, oraz
- zmiany w kapitale własnym przypadające na udział niekontrolujący począwszy od dnia połączenia.

2) Inwestycje w podmioty stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, ani wspólnymi przedsięwzięciami.

Inwestycje Grupy w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności inwestycję w jednostce stowarzyszonej ujmuje się początkowo według kosztu, a następnie koryguje w celu uwzględnienia udziału Grupy w wyniku finansowym i innych całkowitych dochodach jednostki stowarzyszonej. Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej przekracza wartość jej udziałów w tym podmiocie, Grupa zaprzestaje ujmowania swojego udziału w dalszych stratach. Dodatkowe straty ujmuje się wyłącznie w zakresie odpowiadającym prawnym lub zwyczajowym zobowiązaniom przyjętym przez Grupę lub płatnościom wykonanym w imieniu jednostki stowarzyszonej.

W Grupie występują podmioty stowarzyszone opisane w nocie 21.

3) Wartość firmy

Wartość firmy przejęta w ramach połączenia jednostek gospodarczych odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy powstająca przy konsolidacji wynika z wystąpienia na dzień nabycia nadwyżki ceny przejęcia jednostki nad wartością godziwą identyfikowalnych składników aktywów i pasywów jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia na dzień nabycia.

Na dzień nabycia jednostka dominująca:

- a. ujmuje wartość firmy jako składnik aktywów,
- b. początkowo wycenia wartość firmy według jej ceny nabycia

W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest jako zysk w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło nabycie, zgodnie z zapisami MSSF 3.

Wartości firmy przejętej w ramach połączenia jednostek gospodarczych nie amortyzuje się. Wartość firmy przynajmniej raz w roku podlega analizie pod kątem utraty wartości. Ewentualna utrata wartości rozpoznawana jest od razu w rachunku zysków i strat i nie podlega odwróceniu w kolejnych okresach.

Wartości firmy poddawane są testom na utratę wartości na dzień 31.12. każdego roku sprawozdawczego.

Przy sprzedaży jednostki zależnej, stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia, odpowiednia część wartości firmy uwzględniana jest przy wyliczaniu zysku bądź straty na sprzedaży.

4) Leasing

Spółki Grupy są stroną umów leasingowych, na mocy których oddaje do odpłatnego używania lub pobierania pożytków środki trwałe przez uzgodniony okres. Spółki Grupy oddają środki do używania zarówno w leasing finansowy jak i operacyjny. Klasyfikacji leasingu dokonuje się na dzień rozpoczęcia leasingu. Jeżeli w jakimkolwiek momencie leasingobiorca i leasingodawca postanawiają zmienić warunki umowy leasingowej, z wyjątkiem jej odnowienia, w sposób który prowadziłby do zmiany jej kwalifikacji, jak gdyby tak zmienione warunki obowiązywały od dnia rozpoczęcia leasingu, to zmienioną umowę uznaje się za nową umowę przez okres jej obowiązywania. Jednakże zmiany oszacowań (np. zmiany szacowanego okresu ekonomicznego) lub zmiany okoliczności (np. niedopełnienie warunków umowy leasingowej przez leasingobiorcę) nie upoważniają do zmiany klasyfikacji umowy leasingowej dla celów rachunkowych.

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem na leasingobiorcę.

Spółki Grupy zalicza umowę najmu, dzierżawy do umowy leasingu finansowego, jeśli umowa spełnia razem lub osobno między innymi niżej wymienione warunki:

- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę leasingową, straty leasingodawcy z tytułu tego wypowiedzenia ponosi leasingobiorca,

- leasingobiorca ma możliwość kontynuowania leasingu przez dodatkowy okres za opłatą, która jest znacznie niższa od opłat obowiązujących na rynku,
- aktywa (w tym kombajny) mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu.

Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jako leasing operacyjny.

a) Grupa jako leasingodawca

W przypadku podejmowania decyzji na temat klasyfikacji umów dotyczących maszyn i urządzeń górniczych głównym kryterium jakie Spółki Grupy powinny brać pod uwagę jest długość okresu trwania leasingu oraz warunek przeniesienia własności przedmiotu leasingu na korzystającego po okresie trwania umowy. Jeżeli własność przedmiotu umowy jest przenoszona na korzystającego po okresie trwania leasingu, to Spółki Grupy traktuje umowę jako umowę leasingu finansowego. Jeżeli własność przedmiotu umowy nie jest przenoszona na korzystającego, istnieje przesłanka do zakwalifikowania umowy jako leasing operacyjny (dzierżawa).

Spółki Grupy jako leasingodawca ujmują aktywa oddane w leasing finansowy w sprawozdaniu z sytuacji finansowej i prezentuje jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto (MSR 17 § 36). Należne opłaty leasingowe Spółki Grupy traktują jako spłaty należności głównej i przychody finansowe, które są dla Spółek Grupy zwrotem zainwestowanych środków i wynagrodzeniem za usługi. Spółki Grupy ujmują przychody finansowe w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu na inwestycji leasingowej netto w ramach leasingu finansowego. Spółki Grupy przychody finansowe przyporządkowują przez okres leasingu w sposób racjonalny i systematyczny.

Będąc producentem wyleasingowanych składników majątku oraz kwalifikując bilansowo i podatkowo umowę jako leasing finansowy Spółki Grupy rozpoznają umowę jako leasing w momencie rozpoczęcia okresu leasingu jako przychody ze zwykłej sprzedaży, które stanowią dla Spółki Grupy będącej producentem wartość godziwą składnika aktywów oddanego w leasing lub, jeżeli jego kwota jest niższa od wartości godziwej, wartość bieżącą minimalnych opłat leasingowych przypadających leasingodawcy, ustalonych według rynkowej stopy procentowej. Za koszt własny sprzedaży ujęty w momencie rozpoczęcia okresu leasingu uważa się cenę nabycia (TKW) przedmiotu leasingu (par. 44 MSR 17).

W przypadku sprzedaży wierzytelności z tyt. leasingu instytucji finansowej – nabywca płaci część kapitałową, natomiast część odsetkową Spółki Grupy rozliczają w przychodach raty odsetkowe wynikające z umowy leasingowej z upływem terminu płatności, natomiast w koszty zaliczają dyskonto banku (określone w umowie) proporcjonalnie do rozpoznanych przychodów. Różnica pomiędzy miesięczną ratą czynszu odsetkowego określoną w umowie leasingowej a miesięczną ratą dyskonta należnego Bankowi z tytułu umowy wykupu wierzytelności będzie stanowiła dochód dla Spółek z Grupy.

Na koniec każdego kwartału Spółki Grupy uzyskują potwierdzenie z banku o stanie wierzytelności wobec Leasingobiorcy – ustalenie prawidłowego zobowiązania warunkowego.

b) Grupa jako leasingobiorca

Na dzień rozpoczęcia leasingu, Spółki Grupy jako leasingobiorca ujmują leasing finansowy w bilansie jako aktywa i zobowiązania w kwotach równych wartości godziwej przedmiotu leasingu ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu lub w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonych na dzień rozpoczęcia leasingu, jeżeli jest ona niższa od wartości godziwej.

Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji zobowiązania z tytułu leasingu finansowego z rozróżnieniem na zobowiązania krótko i długoterminowe.

Oplaty leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązań z tytułu leasingu w sposób umożliwiający uzyskanie stałej okresowej stopy procentowej od pozostałego do spłaty salda zobowiązania. Koszty finansowe dotyczące danego okresu są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane zgodnie z zasadami stosowanymi dla amortyzacji własnych środków trwałych.

Środki trwale objęte umową, która w oparciu o przepisy MSR 17 nie spełnia warunków leasingu finansowego Spółki Grupy kwalifikują jako leasing operacyjny i ujmują będąc:

- Wyzierzawiającym - jako rzeczowe aktywa trwale i dokonuje odpisów amortyzacyjnych. Spółki Grupy rozpoznają przychody z tytułu umowy leasingu operacyjnego (dzierżawy) w wysokości naliczonych opłat leasingowych równomiernie w okresie trwania umowy.
- Dzierżawcą - wyłącznie naliczone i zapłacone z tego tytułu opłaty leasingowe przez okres leasingu. Bieżąca opłata leasingowa jest ujmowana w pozycji zobowiązań oraz kosztów. W momencie zapłaty zobowiązanie zostaje rozliczone. Spółki Grupy ujmują w bilansie wyłącznie zobowiązania odnoszące się do bieżącej należnej opłaty leasingowej.

5) Waluty obce

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy są wykazywane w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działają Spółki Grupy (w „walucie funkcjonalnej”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się w złotych, które są walutą prezentacji i walutą funkcjonalną Spółek Grupy.

b) Transakcje i salda

Stosownie do § 22 MSR 21 dniem zawarcia transakcji jest dzień, w którym transakcja po raz pierwszy spełnia warunki ujęcia jej zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej .

Zgodnie z MSR 21 § 21 transakcję w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji. Transakcje przeprowadzane w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną w sposób następujący:

- w przypadku sprzedaży walut obcych i transakcji spłaty należności – według kursu zakupu stosowanego przez bank, z którego usług korzystają Spółki Grupy,
- w przypadku zakupu walut obcych i transakcji spłaty zobowiązań – według kursu sprzedaży stosowanego przez bank, z którego usług korzystają Spółki Grupy.

Na każdy dzień bilansowy

- przeliczenia pozycji pieniężnych to jest: należności, zobowiązań, środków pieniężnych wyrażonych w walutach obcych, środków o charakterze depozytu przy zastosowaniu kursu natychmiastowej wymiany lub stosując uproszczenie, kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski.
- pozycje niepieniężne wyceniane wg kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany , które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

6) Świadczenia pracownicze

Koszty świadczeń pracowniczych Spółki Grupy ujmują w okresie, w którym uprawnienie do danego świadczenia jest wypłacane lub należne.

W Grupie Kapitałowej FAMUR definicję świadczeń pracowniczych spełniają:

- wynagrodzenie za pracę wraz z obowiązkowymi narzutami,
- wynagrodzenia za urlopy,
- płatne zwolnienia chorobowe,
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy,
- nagrody z tytułu jubileuszu pracy,
- odprawy emerytalne,
- odprawy rentowe,
- rezerwy na węgiel i ekwiwalent węglowy dla pracowników i emerytów.

Wynagrodzenia za pracę z narzutami Spółki Grupy uznają za koszt okresu, w którym pracownik świadczy wynagradzaną pracę.

Urlopy wypoczynkowe stanowią krótkoterminową płatną nieobecność ujmowane z chwilą wystąpienia nieobecności.

Płatne zwolnienia chorobowe Spółki Grupy zaliczają do niekumulowanych płatnych nieobecności. Koszty tego rodzaju Spółki Grupy ujmują z chwilą wystąpienia nieobecności.

Odprawy emerytalne, odprawy rentowe i nagrody jubileuszowe – Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy m.in. od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Spółki Grupy tworzą rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Zgodnie z MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Koszty odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych Spółki Grupy ujmują w okresie, w którym uprawnienie do danego świadczenia jest wypłacane lub należne.

Ponowna wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych dotyczących odpraw emerytalnych, rentowych i deputatów węglowych obejmująca zyski i straty aktuarialne ujmowana jest w innych całkowitych dochodach i nie podlega późniejszej reklasyfikacji do zysku lub straty.

7) Metody wyceny

Jednostki Grupy na dzień bilansowy dokonują wyceny świadczeń pracowniczych / nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych, odpraw rentowych / metodami aktuarialnymi. Na informacje dotyczące programu świadczeń pracowniczych składały się dane o strukturze zatrudnionych pracowników wg wieku, płci, stażu pracy i obowiązującego Układu Zbiorowego,

Parametrami, które mają istotny wpływ na wysokość wartości obecnej zobowiązań są:

- stopa mobilności (rotacja) pracowników
- stopa procentowa
- stopa wzrostu płac

Kalkulacja rezerwy została poczyniona dla osób obecnie zatrudnionych i nie dotyczy osób, które zostaną przyjęte do pracy w przyszłości. Wyliczenia polegają na wyznaczeniu obecnej (zdyskontowanej) wartości nagrody lub odprawy emerytalnej, do której pracownik nabył

prawo wg stanu na dzień kalkulacji proporcjonalnie do ilorazu stażu pracownika w momencie kalkulacji w stosunku do stażu w momencie wypłaty nagrody lub świadczenia. Uwzględnia się przy tym, że średnie wynagrodzenie oraz minimalne wynagrodzenie krajowe będą się zmieniać w czasie wg określonych założeń. Wyliczenie wartości obecnej odprawy rentowej polega na wyznaczeniu aktuarialnej wartości obecnej wypłaty na dzień kalkulacji.

8) Ujmowanie przychodów

Z przychodem ze sprzedaży mamy do czynienia gdy zostały spełnione następujące warunki:

- Grupa Grupy przekazała nabywcy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z praw własności do dóbr,
- Grupa Grupy przestaje być trwale zaangażowana w zarządzanie sprzedanymi dobrami w stopniu, w jakim zazwyczaj funkcję taką realizuje się wobec dóbr, do których ma się prawo własności, ani też nie sprawuje się nad nimi efektywnej kontroli,
- kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób,
- istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz
- koszty poniesione i te, które zostaną poniesione przez jednostkę gospodarczą w związku z transakcją, można wycenić w wiarygodny sposób.

Momentem sprzedaży jest:

- w przypadku usługi – jej wykonanie i odbiór,
- w przypadku wyrobu gotowego, towaru, materiału, ich przekazanie do odbiorcy.

Jeżeli rodzi się niepewność dotycząca ściągłości należnej kwoty już zaliczonej do przychodów, wówczas nieściągalną kwotę lub kwotę w odniesieniu, do której odzyskanie przestało być prawdopodobne, ujmuje się jako koszty, a nie jako korektę pierwotnie ujętej kwoty przychodów.

a) Przychody ze sprzedaży produktów, towarów, usług i materiałów

Zaprezentowane w rachunku zysków i strat przychody ze sprzedaży wykazano w oparciu o zaliczone do odpowiednich okresów sprawozdawczych wielkości sprzedaży ustalonej na podstawie wystawionych faktur lub umów z kontrahentami, a w przypadku kontraktów długoterminowych według stopnia zaawansowania umów. Sprzedaż wykazano w wartości netto, to jest po potrąceniu podatku od towarów i usług, rabatów i innych podatków związanych ze sprzedażą.

b) Przychody z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się, gdy jest prawdopodobne, że Grupa Grupy uzyska korzyści ekonomiczne.

c) Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w momencie, kiedy zostaje ustanowione prawo akcjonariuszy lub udziałowców do otrzymania płatności.

d) Przychody z tytułu leasingu

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się co miesiąc w trakcie trwania umowy dzierżawy.

9) Kontrakty długoterminowe

Umowa o usługę budowlaną to umowa, której przedmiotem jest budowa składnika aktywów lub zespołu aktywów, które są ze sobą ściśle powiązane lub wzajemnie zależne pod względem projektowym, technologicznym lub ze względu na ich funkcję użytkową czy ostateczne przeznaczenie lub sposób użytkowania.

Spółki Grupy ujmują przychody i koszty związane z umową o budowę, jeżeli:

- wynik umowy można wiarygodnie oszacować,
- cykl realizacji umowy rozpoczyna się i kończy w innym okresie sprawozdawczym.

Stan zaawansowania realizacji umowy mierzony jest jako proporcja kosztów umowy poniesionych z tytułu prac wykonanych do dnia bilansowego w stosunku do szacowanych kosztów łącznych. Przychody z umowy o usługę budowlaną ujmowane są w rachunku zysków i strat na koniec okresu sprawozdawczego, proporcjonalnie do stopnia zaawansowania realizacji umowy.

Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy przychody ujmuje się tylko do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania oraz koszty umowy ujmuje się jako koszty okresu, w którym zostały poniesione.

Przewidywaną stratę z tytułu realizacji umowy o usługę budowlaną Spółki Grupy ujmują bezzwłocznie jako koszt.

10) Ujmowanie kosztów

➤ Koszt uzyskania przychodów ze sprzedaży

Koszty te obejmują koszt wytworzenia sprzedanych produktów, wartość sprzedanych towarów i materiałów, czyli wszystkie koszty związane z podstawową działalnością Spółek Grupy z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych i kosztów finansowych. Koszty zawierają podatek VAT tylko w tej części, w której zgodnie z obowiązującymi przepisami podatek ten nie podlega odliczeniu. Są ujęte w odpowiednich okresach sprawozdawczych, których dotyczą, niezależnie od daty otrzymania bądź dokonania płatności. Jednostki Grupy prowadzą ewidencję kosztów działalności podstawowej w układzie funkcjonalnym (kalkulacyjnym), w którym rozwinięte symbole poszczególnych kont pozwalają na wyodrębnienie układu rodzajowego tych kosztów.

11) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne obejmują ogół przychodów i kosztów nie związanych bezpośrednio ze zwykłą działalnością operacyjną, a wywierających wpływ na wynik finansowy (np.: odszkodowania, reklamacje, naprawy gwarancyjne).

12) Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe stanowią wynik operacji finansowych. Przychody i koszty finansowe obejmują m. in. odsetki od kredytów i pożyczek, różnice kursowe, prowizje itp.

13) Koszty odsetek

Zgodnie z MSR 23:

- Koszty finansowania zewnętrznego ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem kosztów aktywowanych,
- Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów,

W zakresie, w jakim środki pożyczają się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego jako części ceny nabycia lub kosztu wytworzenia dostosowywanego składnika aktywów rozpoczyna się, gdy:

- ponoszone są nakłady na ten składnik aktywów,
- ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego oraz
- działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do jego zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są w toku.

Aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego zawieszają się w przypadku przerwania na dłuższy czas aktywnego prowadzenia działalności inwestycyjnej. Poza tym aktywowanie kosztów finansowania zewnętrznego zaprzestaje się wówczas, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przygotowania dostosowywanego składnika aktywów do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży są zakończone.

14) Podatki

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony.

a) Podatek dochodowy bieżący

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Bieżący podatek za bieżący i poprzednie okresy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony.

b) Podatek dochodowy odroczony

Podatek odroczony jest wyliczany metodą bilansową jako podatek podlegający zapłaceniu lub zwrotowi w przyszłości na różnicach pomiędzy wartościami bilansowymi aktywów i pasywów a odpowiadającymi im wartościami podatkowymi wykorzystywanymi do wyliczenia podstawy opodatkowania.

Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto w związku z wyłączeniem przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w latach następnych oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Pozycje te są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

➤ Rezerwa na podatek odroczony

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich dodatnich różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem sytuacji, gdy rezerwa z podatku odroczonego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy,
- początkowego ujęcia danego składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz w czasie wystąpienia transakcji nie ma wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód podlegający opodatkowaniu (stratę podatkową).

➤ Aktywa z tytułu podatku dochodowego

W odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w sprawozdaniu finansowym oraz niewykorzystanych strat podatkowych ujmuje się aktywa z tytułu podatku odroczonego. Aktywa te są ujmowane w wysokości, do której jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem sytuacji, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji, które nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku podlega weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które wg przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (przepisy podatkowe) prawnie lub faktycznie obowiązujące na dzień bilansowy.

Aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie dyskontuje się.

Podatek odroczony jest ujmowany w rachunku zysków i strat, poza przypadkiem, gdy dotyczy on pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym. W tym ostatnim wypadku podatek odroczony jest również rozliczany bezpośrednio w kapitale własnym. Zestawienie utworzonych rezerw i aktywów z tytułu podatku dochodowego zaprezentowano w nocie 30. Aktywa i rezerwy z tytułu podatku dochodowego wyceniono stosując stawkę podatkową w wysokości 19%. Obliczenia bieżącego podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2017 przedstawia nota 11.

c) Inne podatki

Przychody i koszty są pomniejszone o wartość podatku od towarów i usług.

15) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe, które są utrzymywane w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, w celu oddania do używania innym podmiotom na podstawie umowy najmu oraz którym towarzyszy oczekiwanie, iż będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden okres.

Dla każdego nowego przyjmowanego na stan środka trwałego służby techniczne mają obowiązek, jeśli jest to możliwe, wydzielić istotną część składową, określić sposób amortyzacji.

Cenę nabycia lub koszt wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujmuje się jako składnik aktywów, tylko wtedy gdy :

- a) istnieje prawdopodobieństwo, że Spółki Grupy uzyskają przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów oraz
- b) cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez Spółki Grupy można ocenić w wiarygodny sposób.

Spółki Grupy nie zwiększają wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych o koszty bieżącego utrzymania tych aktywów. Koszty te są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Na koszty bieżącego utrzymania składają się koszty robocizny i koszty zużycia materiałów i mogą obejmować koszty niewielkich części zamiennych.

Wartość początkowa środków trwałych podlega podwyższeniu o wartość nakładów poniesionych na ulepszenie i modernizację w przypadku gdy nakłady stanowią odrębny komponent.

Spółki Grupy wycenia środki trwałe na dzień bilansowy według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne, umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę

nabycia lub koszt wytworzenia powiększone o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i wytworzeniem oraz dostosowaniem składnika majątku do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego użytkowania.

Na dzień przejścia na MSSF Spółki Grupy dokonały wyceny środków trwałych według wartości rynkowej określonej przez rzeczoznawców.

Do rzeczowych aktywów trwałych Spółki Grupy zaliczają prawo wieczystego użytkowania gruntów. Grunty nie podlegają amortyzacji. Zakupione prawo wieczystego użytkowania gruntów ujmowane jest w pozycji aktywów trwałych i podlega amortyzacji w okresie na jaki zostało przyznane.

Maszyny i urządzenia przeznaczone do produkcji amortyzuje się metodą liniową, przy zastosowaniu następujących stawek:

Grupa	Tytuł	Stopa amortyzacji rocznej
0	grunty i prawo wieczystego użytkowania	-
I	budynki i lokale	1,00%-33,33%
II	obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1,33% – 16,10%
III	kotły i maszyny energetyczne	4,30% – 100,00%
IV	maszyny i urządzenia ogólne	2,00%-100%
V	maszyny i urządzenia specjalne	2,40%-100%
VI	urządzenia techniczne	2,50%-100%
VII	środki transportu	4,00%-100%
VIII	narzędzia, przyrządy, wyposażenie	3,00%-100%

Amortyzację składnika rzeczowych aktywów trwałych rozpoczyna się w miesiącu następującym po miesiącu, w którym jest on dostępny do użytkowania, po dostosowaniu składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa. W przypadku gdy cena nabycia bądź koszt wytworzenia części składowej środka trwałego jest istotna w stosunku do ceny nabycia lub kosztu wytworzenia całego środka trwałego, część tą (bądź części) amortyzuje się osobno. Okres ich użytkowania i metoda amortyzacji mogą być takie same jak pozostałych istotnych części tego samego środka trwałego. W celu ustalenia odpisu amortyzacyjnego części takie mogą być grupowane.

Spółki Grupy przy określeniu wartości danego składnika aktywów podlegającej amortyzacji nie uwzględniają wartości końcowej. Wartość końcowa maszyn i urządzeń przeznaczonych do produkcji zgodnie z opinią służb technicznych jest nieznacząca i w związku z tym nieistotna z punktu widzenia obliczania wartości podlegającej amortyzacji.

Środki trwałe w budowie powstające dla celów produkcyjnych, wynajmu lub administracyjnych, prezentowane są w bilansie wg kosztu wytworzenia pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt wytworzenia zwiększany jest o opłaty oraz o koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z zasadami określonymi w zasadach rachunkowości.

Aktywa utrzymywane na podstawie umowy leasingu finansowego są amortyzowane przez okres ich ekonomicznej użyteczności, o ile nie występują ograniczenia czasem trwania umów, odpowiednio jak aktywa własne.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania środków trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży, a wartością netto tych środków trwałych i są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe, w których można wydzielić istotne części składowe - amortyzacji dokonuje się osobno dla każdej wydzielonej części składowej.

Rzeczowe aktywa trwałe, dla których wydzielenie istotnych części składowych jest niemożliwe biorąc pod uwagę ich złożoność jako podstawę dokonywania odpisów amortyzacyjnych Spółki Grupy przyjęły ekonomiczny okres ich użytkowania.

Okres ekonomicznej użyteczności środka trwałego określają służby techniczne Spółek Grupy na podstawie posiadanego doświadczenia i informacji z rynku.

Składniki aktywów – również kombajny powracające z dzierżawy, które nie utraciły swojej przydatności ekonomicznej oraz zostały poddane procesowi remontu i konserwacji w celu ponownego oddania do dzierżawy, podlegają dalszej amortyzacji, jeśli nie wystąpiły żadne z przesłanek określonych w MSR 16 § 55, a mianowicie:

- zostały przeznaczone do sprzedaży (lub włączone do grupy aktywów przeznaczonych do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5,
- zostały postawione w stan likwidacji,

- lub zostały całkowicie zamortyzowane.

16) Kombajny

Jednostki Grupy amortyzują wszystkie kombajny, które nie spełniają kryteriów przekształcenia na leasing finansowy. Odpisy amortyzacyjne za każdy okres są ujmowane jako koszt danego okresu. Wartość końcowa kombajnów ze względu na to, że pracują w warunkach ekstremalnych jest trudna do określenia.

Kombajny powracające z dzierżawy.

Jednostki Grupy dokonują wstępnej wyceny kombajnów powracających po umownym okresie, które zostały przekształcone na podstawie zasad zawartych w MSR 17.

Podstawą wstępnej wyceny – jest wartość netto ustalana na podstawie ekonomicznego okresu użytkowania kombajnu. Dodatkowej weryfikacji wartości bilansowej / godziwej / dokonują służby techniczne spółki, które do właściwej wyceny wykorzystują całą wiedzę na temat wycenianego kombajnu / min. warunki pracy w kopalni, sposób obsługi, czas trwania umowy, możliwość ponownego wykorzystania kombajnu do dzierżawy /.

17) Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z czynszów lub / i utrzymywane są w posiadaniu ze względu na spodziewany przyrost ich wartości. Nieruchomość inwestycyjną ujmuje się w aktywach tylko wtedy, gdy:

- uzyskanie przez Spółkę Grupy przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z tą nieruchomością jest prawdopodobne oraz
- można wiarygodnie wycenić jej cenę nabycia lub koszt wytworzenia

Wartość godziwą gruntów oraz budynków ustala się zazwyczaj na podstawie wyceny opartej na ewidencji transakcji rynkowych, dokonywanej zwyczajowo przez profesjonalnych rzeczoznawców. Wartość godziwą maszyn i urządzeń stanowi zazwyczaj ich wartość rynkowa ustalona na podstawie wyceny rzeczoznawców.

Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne wyceniane są zgodnie z wymogami MSR 40 określonymi dla modelu opartego na wartości godziwej. Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej wpływa na zysk lub stratę netto w okresie, w którym nastąpiła zmiana. Przeniesienia poszczególnych nieruchomości do lub z nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania – par. 57 MSR 40.

Nieruchomość inwestycyjną usuwa się z ksiąg w momencie jej zbycia lub w przypadku trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści wynikających z jej zbycia.

Zyski lub straty wynikające z wycofania z użytkowania lub zbycia nieruchomości inwestycyjnej ustala się jako różnicę między przychodami netto ze zbycia a wartością bilansową danego składnika aktywów oraz ujmuje w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano likwidacji lub sprzedaży.

18) Wartości niematerialne

Składnik wartości niematerialnych Jednostki Grupy ujmuje tylko wtedy, gdy:

- jest prawdopodobne, że Grupa Grupy osiągnie przyszłe korzyści ekonomiczne, które można przyporządkować danemu składnikowi aktywów oraz
- można wiarygodnie ustalić cenę nabycia lub koszt wytworzenia danego składnika aktywów.

Składnik wartości niematerialnych początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Wartości niematerialne podlegają amortyzacji. Stawki amortyzacyjne ustalone zostały z uwzględnieniem okresu ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych. Wartości niematerialne amortyzuje się metodą liniową przy zastosowaniu następujących stawek:

Tytuł	Stopa amortyzacji rocznej
oprogramowanie komputerowe	50%
koszty prac rozwojowych	20%-100%
Pozostałe	20%-50%

a) Wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie – Koszty badań i prac rozwojowych

Koszty prac badawczych nie podlegają aktywowaniu i są prezentowane w rachunku zysków i strat jako koszty w okresie, w którym zostały poniesione.

Koszty prac rozwojowych są kapitalizowane wyłącznie w sytuacji, gdy:

- realizowany jest ściśle określony projekt (np. oprogramowanie lub nowe procedury);
- prawdopodobne jest, że składnik aktywów przyniesie przyszłe korzyści ekonomiczne; i
- koszty związane z projektem mogą być wiarygodnie oszacowane.

Koszt wytworzenia składnika wartości niematerialnych i wytworzonych we własnym zakresie, obejmuje wszystkie nakłady, które mogą być bezpośrednio przyporządkowane czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Jako składnika wartości niematerialnych Spółki Grupy zgodnie z postanowieniami MSR 38 nie ujmują:

- wartości firmy wytworzonej przez Grupę we własnym zakresie,
- nakładów na rozpoczęcie działalności, kosztów działalności szkoleniowej, nakładów na reklamę i promocję, nakładów na przemieszczenie lub reorganizację części lub całości przedsiębiorstwa.

W przypadku, gdy niemożliwe jest wyodrębnienie wytworzonego we własnym zakresie składnika aktywów, koszty prac rozwojowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym zostały poniesione. Koszty prac rozwojowych uprzednio odniesione do rachunku zysków i strat nie mogą być ujęte jako aktywa w późniejszym okresie. Koszty prac rozwojowych posiadające określony okres użytkowania, które zostały skapitalizowane, amortyzuje się metodą liniową w okresie do 5 lat.

b) Oprogramowanie komputerów

Oprogramowania oraz nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe kapitalizuje się na podstawie kosztów poniesionych w celu nabycia i doprowadzenia określonego oprogramowania do użytkowania. Nakłady te amortyzuje się przez 2 lata.

19) Utrata wartości

Na każdy dzień bilansowy Spółki Grupy dokonują przeglądu składników majątku trwałego w celu stwierdzenia, czy nie występują przesłanki wskazujące na możliwość utraty ich wartości. Oceniając istnienie przesłanek świadczących o możliwości utraty wartości któregoś ze składników aktywów, Jednostki Grupy analizują:

- przesłanki pochodzące z zewnętrznych źródeł finansowania, np.:
 - utrata wartości rynkowej danego składnika aktywów odnotowana w ciągu okresu jest znacznie większa od utraty, której można było się spodziewać w wyniku upływu czasu i zwykłego użytkowania,
 - w ciągu roku nastąpiły lub nastąpią w niedalekiej przyszłości znaczące i niekorzystne dla Spółek Grupy zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym, prawnym w otoczeniu, w którym Spółki Grupy prowadzą działalność,

- wartość bilansowa aktywów netto Spółek Grupy jest wyższa od wartości ich rynkowej kapitalizacji.
- Przesłanki pochodzące z wewnętrznych źródeł informacji, np.:
 - dostępne są dowody, że nastąpiła utrata przydatności danego składnika aktywów lub jego fizyczne uszkodzenie,
 - dostępne są dowody pochodzące ze sprawozdawczości wewnętrznej świadczące o tym, że ekonomiczne wyniki uzyskiwane przez dany składnik aktywów są lub w przyszłości będą gorsze od oczekiwanych.

20) Zapasy

Spółki Grupy wyceniają zapasy w cenie zakupu, w przypadku, gdy koszty związane z zakupem są nieistotne. Spółki Grupy ujmują zapasy w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa.

Na cenę nabycia lub koszt wytworzenia zapasów składają się wszystkie koszty zakupu, koszty przetworzenia oraz inne koszty poniesione w trakcie doprowadzenia zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu.

Koszty zakupu zapasów składają się z ceny zakupu, cła, pozostałych podatków, kosztów transportu, załadunku i wyładunku oraz innych kosztów dających się bezpośrednio przyporządkować do pozyskania materiałów i usług.

Materiały i towary- Jednostki Grupy stosują do wyceny zapasów materiałów i towarów cenę nabycia. Jedynie w przypadkach, gdy nie jest możliwe przyporządkowanie kosztów transportu, zapas wycenia się w wartości nie uwzględniającej kosztów transportu. Koszty transportu oraz pozostałe koszty związane z zakupem materiałów, których nie można bezpośrednio przyporządkować do zakupionego materiału, Spółki Grupy biorąc pod uwagę kryterium istotności, rozliczają je proporcjonalnie do zużytych materiałów na poszczególnych zleceniach produkcji w toku.

Wyroby gotowe i produkcja w toku - zgodnie z MSR 2 na koszty wytworzenia zapasów składają się z kosztów bezpośrednio związanych z jednostką produkcji, takie jak bezpośrednia robocizna. Składają się na nie także systematycznie przypisane, stałe i zmienne pośrednie koszty produkcji, przeniesione przy przetwarzaniu materiałów w wyroby gotowe. Dla celów przypisania stałych pośrednich kosztów produkcji do kosztów przetwarzania zapasów przyjmuje się normalną zdolność produkcyjną urządzeń produkcyjnych, rozumianą jako produkcję na średnim poziomie, której uzyskania oczekuje się w czasie kilku okresów, w typowych okolicznościach, uwzględnieniem utraty zdolności produkcyjnej wynikającej z planowanych remontów.

21) Odpisy aktualizujące wartość zapasów

Utrata wartości zapasów następuje wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, iż posiadane materiały lub wyroby gotowe nie przyniosą w przyszłości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Utrata wartości może następować na skutek:

- a) uszkodzenia
- b) całkowitej lub częściowej utraty przydatności,
- c) spadku cen sprzedaży.

Na dzień bilansowy dokonywana jest weryfikacja zalegających zapasów pod kątem przydatności lub pod kątem utworzenia odpisów aktualizujących. Utrata wartości zapasów szacowana jest indywidualnie, ze zwróceniem szczególnej uwagi na przeznaczenie zapasów:

- w stosunku do wartości materiałów i innych surowców przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji - nie odpisuje się do kwoty niższej od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, jeżeli oczekuje się, że wyroby gotowe, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości co najmniej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia lub powyżej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia,
- w stosunku do zapasów przeznaczonych do sprzedaży decydującym kryterium jest możliwa do uzyskania cena sprzedaży, wynikająca z umowy, zamówienia lub oferty.

- brak możliwości odzyskania ceny nabycia lub kosztu wytworzenia zapasów w przypadku uszkodzenia, utraty przydatności lub spadku cen sprzedaży, możliwej do osiągnięcia na rynku stanowi przesłankę do dokonania odpisów aktualizujących.

Decyzje o konieczności utworzenia odpisów aktualizujących podejmuje każdorazowo Zarząd Spółek Grupy na podstawie wniosku służb odpowiedzialnych za prawidłową gospodarkę zapasami.

Odpis aktualizujący księguje się w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych. Rozwiązanie odpisu aktualizującego wartości zapasów wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania, ujmuje się jako zmniejszenia kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce.

22) Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Zarządzanie ryzykiem finansowym ma na celu ograniczenie lub eliminację niekorzystnych wpływów na sytuację finansową Grupy ryzyk związanych z jej funkcjonowaniem, a w szczególności :

- a) ryzyka kredytowego - kontrahent nie dopełni zobowiązań umownych
- b) ryzyka płynności – ryzyko, że Grupa napotka trudności w wywiązaniu się ze zobowiązań
- c) ryzyka rynkowego – ryzyko walutowe, stopy procentowej, ryzyko cenowe

Główne ryzyko Grupy związane jest przede wszystkim z należnościami handlowymi / ryzyko walutowe, ryzyko kredytowe / oraz zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych kredytów / ryzyko stopy procentowej /.

Grupa dąży do minimalizacji wpływu różnych rodzajów ryzyka poprzez wykorzystanie mechanizmów zabezpieczenia naturalnego .

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z prowadzeniem podstawowej działalności. Zgodnie z MSSF 7 punkt 34-36 Jednostki dokonują analizy poszczególnych pozycji aktywów narażonych na ryzyko kredytowe tj. należności z tyt. dostaw i usług, należności z tyt. leasingu, pożyczki udzielone, środki pieniężne. Ryzyko kredytowe wynika z zawartych umów i związane jest z ewentualnym wystąpieniem takich zdarzeń jak niewypłacalność kontrahenta, częściowej spłaty należności lub znaczącego opóźnienia w zapłacie należności bądź spłaty udzielonych pożyczek.

Grupa na rynku krajowym przeprowadza transakcje głównie w ramach sektora górnictwo i w stosunku do tych należności, w tym także należności z tytułu leasingu występuje największa koncentracja ryzyka.

Ponadto, wiarygodność kontrahentów poddawana jest weryfikacji i stosowane są zabezpieczenia finansowe / akredytywa, gwarancje bankowe / co minimalizuje ryzyko niewypłacalności.

Na należności w stosunku do których nastąpiła utrata wartości Grupa tworzy odpisy aktualizujące, których wartość zaprezentowana została w notcie nr 39.

Ryzyko płynności

Grupa narażona jest na to ryzyko w przypadku gdy przepływy pieniężne z tytułu spłaty należności nie są realizowane terminowo. Grupa zabezpiecza się przed trudnościami w wywiązaniu się ze zobowiązań odpowiednio kształtując cykle rotacji należności i zobowiązań oraz system przedpłat. Jednocześnie wartość dostępnych linii kredytowych zapobiega negatywnym zdarzeniom związanym z opóźnieniami w terminowym regulowaniu należności.

Ryzyko rynkowe

- ryzyko walutowe – związane jest ze zmianami kursu walut, które powodują niepewność, co do wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Grupa podejmuje działania mające na celu minimalizację ryzyka poprzez: zawieranie umów o terminową wymianę

walut typu Forward oraz klauzule dotyczące możliwości zmiany cen w przypadku zmian cenowych surowców wywołanych kursem walutowym.

- ryzyko stopy procentowej – Grupa narażona jest na to ryzyko z tytułu finansowania działalności poprzez kredyty bankowe o zmiennej stopie procentowej opartej o WIBOR. Większość wartości kredytów to kredyty zaciągnięte w PLN, dlatego też Grupa na bieżąco monitoruje decyzje Rady Polityki Pieniężnej oraz negocjuje z Bankiem warunki na jakich udzielone są kredyty.
- ryzyko cenowe – na ryzyko wzrostu cen Grupa narażona jest w przypadku materiałów niezbędnych dla działalności, głównie wyrobów hutniczych. Grupa dąży do minimalizowania ryzyka poprzez zagwarantowanie w umowach z odbiorcami / branża hutnicza, hydrauliczna, elementy śrubowe / możliwości negocjacji cen oraz w formie tzw. zamówień otwartych, które pozwalają zagwarantować cenę i ilość dostawy, odbiór zaś poszczególnych partii odbywa się sukcesywnie w miarę potrzeb. Grupa w zakresie w jakim jest to możliwe posiada zdywersyfikowane źródła zaopatrzenia w materiały do produkcji i świadczenia usług kooperacyjnych.

23) Instrumenty finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy w momencie, gdy Grupa staje się stroną wiążącej umowy.

Jako instrument finansowy Spółki Grupy kwalifikują każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Zgodnie z MSR nr 39, Spółki Grupy klasyfikują instrumenty finansowe z podziałem na:

- a) instrumenty przeznaczone do obrotu** – składniki aktywów lub zobowiązań finansowych, które zostały nabyte lub powstały głównie po to, by generować zysk uzyskiwany dzięki krótkoterminowym wahaniom ceny lub marży maklerskiej,
- b) instrumenty finansowe utrzymywane do terminu zapadalności** – aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach lub ustalonym terminie zapadalności, które Jednostki Grupy zamierzają i są w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu zapadalności, z wyjątkiem pożyczek udzielonych przez jednostki i wierzytelności własnych jednostek,
- c) pożyczki i należności** - są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, innymi niż aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy lub aktywa finansowe wyznaczone przez Spółkę Grupy przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.
- d) instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży** - to aktywa finansowe nie będące pożyczkami udzielonymi i należnościami własnymi, aktywami utrzymywanymi do terminu zapadalności, a także nie będące aktywami finansowymi przeznaczonymi do obrotu.

Grupa dzieli zobowiązania finansowe na dwie kategorie

- zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inne zobowiązania (nie zaklasyfikowane do pierwszej kategorii).

Do pierwszej kategorii zalicza się głównie instrumenty pochodne oraz zobowiązania zaciągnięte dla realizacji krótkoterminowych zysków.

Do drugiej kategorii zalicza się zobowiązania, które nie zostały przyporządkowane do zobowiązań w wartości godziwej przez wynik finansowy, czyli kredyty bankowe, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pożyczki zaciągnięte, obligacje wyemitowane itp.

Inne zobowiązania finansowe wyceniane są na moment początkowego ujęcia w wartości godziwej pomniejszonej o koszty transakcyjne.

Nie później niż na dzień zawarcia kontraktu Spółki Grupy zobowiązane są do wprowadzenia do ksiąg rachunkowych emitowanego lub wystawionego instrumentu, a także możliwych do wyróżnienia wskaźników tego instrumentu odpowiednio

zakwalifikowanych do kapitałów własnych jako instrumenty kapitałowe, zobowiązań krótkoterminowych lub długoterminowych również wtedy, gdy składnik mający charakter zobowiązania nie jest instrumentem finansowym.

Różnice z przeszacowania oraz osiągnięte przychody lub poniesione straty, stosownie do kwalifikacji instrumentu finansowego, wpływają odpowiednio na wynik finansowy (zobowiązania) lub kapitał z aktualizacji wyceny (instrumenty kapitałowe).

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Spółki Grupy wyceniają w wysokości kosztu (ceny) nabycia, czyli według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Spółki Grupy włączają do wartości początkowej wyceny aktywów i zobowiązań finansowych za wyjątkiem tych zakwalifikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu.

Spółki Grupy do pozostałych krótkoterminowych aktywów finansowych zaliczają papiery wartościowe (obligacje, certyfikaty inwestycyjne, bony skarbowe i inne) o dłuższej niż 3 miesiące, lecz krótszej niż rok od dnia bilansowego dacie wykupu, pożyczki oraz lokaty bankowe o terminie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące ale krótszym niż rok od dnia bilansowego. W przypadku obligacji

- dyskonto rozliczne jest według efektywnej stopy wprost proporcjonalnie do okresu, w którym świadczenie jest spełniane.

24) Zasady wyceny instrumentów finansowych na dzień bilansowy

Spółki Grupy wyceniają według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: aktywa utrzymywane do terminu zapadalności, pożyczki udzielone i należności własne oraz pozostałe zobowiązania finansowe, które nie zostały zakwalifikowane do obrotu, w przypadku powyższych tytułów wycena może odbywać się także:

- a) w wartości wymagającej zapłaty, jeśli efekt dyskonta nie jest znaczący,
- b) w kwocie wymagającej zapłaty: należności i zobowiązania o krótkim terminie zapadalności/wymagalności,
- c) według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży.

25) Aktywa finansowe stanowiące instrumenty kapitałowe

Instrument kapitałowy jest to każda umowa, która stwierdza prawo do rezydualnego udziału w aktywach jednostki po odjęciu wszystkich jej zobowiązań.

26) Należności z tytułu dostaw i usług

Należności z tytułu dostaw i usług są instrumentem generującym odsetki. Należności z tytułu dostaw i usług ujmuje się początkowo w wartości godziwej a następnie według zamortyzowanego kosztu pomniejszonego o utworzone w okresie późniejszym odpisy aktualizujące wartość z tytułu utraty wartości. Odpis aktualizujący wartość z tytułu utraty wartości należności z tytułu dostaw i usług tworzy się, gdy istnieją obiektywne dowody na to, że nie będzie można uzyskać wszystkich należnych kwot wynikających z pierwotnych warunków należności. Kwota odpisu stanowi różnicę pomiędzy wartością bilansową i bieżącą wartością oczekiwanych strumieni pieniężnych zdyskontowanych według efektywnej stopy procentowej. Kwotę odpisu aktualizującego wartość ujmuje się w rachunku zysków i strat. Decyzję o tworzeniu odpisu podejmują Zarządy Spółek.

27) Pozostałe należności

Pozostałe należności obejmują należności powstałe m. in. z tytułu sprzedaży:

- rzeczowych aktywów trwałych
- finansowych aktywów trwałych
- zorganizowanej części przedsiębiorstwa

28) Inwestycje w papiery wartościowe i udziały w jednostkach zależnych oraz stowarzyszonych

Grupa zgodnie z MSR 27 § 37 lit. a) inwestycje w jednostkach zależnych , jednostkach współkontrolowanych, jednostkach stowarzyszonych, nie zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży (bądź nie wchodzące w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży) zgodnie z MSSF 5 , ujmuje w cenie nabycia.

Jednostki zależne to takie, w których Grupa ma prawo kierować polityką finansową i operacyjną.

Odpis z tytułu utraty wartości jednostek zależnych jest ujmowany wtedy gdy istnieją obiektywne przesłanki, że zaistniały zdarzenia które mogą mieć negatywny wpływ na wartość przyszłych przepływów pieniężnych związanych z posiadanymi udziałami. Odpisy ujmowane są w wyniku finansowym.

29) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazuje się w bilansie w wartości nominalnej. Środki pieniężne wyrażone w walutach obcych wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy, po kursie kupna stosowanym w tym dniu przez bank wiodący, z którego usług korzystają Spółki Grupy. Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się środki pieniężne w kasie, na rachunku bankowym oraz inne krótkoterminowe płynne lokaty o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

30) Rozliczenia międzyokresowe kosztów

a) **Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów** – obejmują koszty operacyjne dotyczące okresów następujących po okresie, w którym je poniesiono, z wyjątkiem pozostałych kosztów operacyjnych, nie podlegających rozliczeniu w czasie.

Do typowych rozliczeń międzyokresowych czynnych kosztów operacyjnych zalicza się w szczególności:

- koszty ubezpieczeń majątkowych,
- koszty związane z ponoszonymi z góry opłatami, takimi jak: czynsze, opłaty za wieczyste użytkowanie itp.

Przy rozliczaniu kosztów przyszłych okresów, których czas odpisywania nie jest jednoznacznie ustalony, Spółki Grupy uwzględniają zasadę ostrożnej wyceny i nie wydłużają nadmiernie okresu rozliczenia, aby nie spowodować nieuzasadnionego aktywowania kosztów.

b) **Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów** – dotyczą kosztów jeszcze nie poniesionych, ale przypadających na dany rok obrotowy zgodnie z zasadą współmierności.

W praktyce mogą to być przede wszystkim:

- koszty stanowiące ściśle oznaczone świadczenia przyjęte przez Grupę lecz jeszcze nie będące zobowiązaniem,
- prawdopodobne koszty, których kwota lub data powstania zobowiązania z ich tytułu nie są jeszcze znane

Przy ich tworzeniu Spółki Grupy kierują się zasadą istotności. Rozliczenia międzyokresowe bierne obejmują zwłaszcza przewidywane koszty:

- wypłat premii z zysku, nagród jubileuszowych,
- przewidywane koszty audytu.

31) Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności, obejmują w szczególności równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych oraz dotacji, których rozliczenie nastąpi w przyszłym okresie.

32) Kapitały własne

Kapitały własne są tworzone i wykazywane zgodnie z przepisami prawa. Na kapitały własne składają się:

- Kapitał zakładowy
- Kapitał zapasowy
- Kapitał rezerwowy
- Zyski zatrzymane

➤ Kapitał zakładowy

Kapitał zakładowy wykazuje się w wartości nominalnej akcji wyemitowanych zgodnie ze statutem i zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS). Podstawową zasadą dokonywania jakichkolwiek zmian w kapitale zakładowym jest to, by wszystkie operacje powodujące ustalenie, zwiększenie lub zmniejszenie tego kapitału zostały poprzedzone uzyskaniem wypisu z rejestru sądowego, potwierdzającego rejestrację zmian i aktualnej wysokości kapitału. Podwyższenie kapitału zakładowego może nastąpić w drodze zmiany statutu i w drodze emisji nowych akcji lub podwyższenia wartości nominalnej akcji dotychczasowych, natomiast obniżenie może nastąpić w drodze zmiany statutu, przez zmniejszenie wartości nominalnej akcji, połączenie akcji lub umorzenie części akcji. Kapitał zakładowy Grupy stanowi kapitał zakładowy Jednostki Dominującej.

➤ Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy tworzy się z:

- nadwyżek, osiągniętych przy emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, pozostałych po pokryciu kosztów emisji akcji,
- z dopłat akcjonariuszy,
- w wysokości 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał zapasowy nie osiągnie co najmniej 1/3 kapitału zakładowego,
- z podziału zysku za dany rok obrotowy – ponad wymaganą ustawowo minimalną wartość

W kapitale zapasowym jest zawarty kapitał z aktualizacji dotyczący przeszacowania środków trwałych na 1 stycznia 1995 roku, który został rozliczony na dzień przejścia na MSR. Kapitał zapasowy Grupy stanowi kapitał zapasowy Jednostki Dominującej.

➤ Zyski zatrzymane

Pozycja Zyski zatrzymane odzwierciedla

- nierozliczony wynik z lat poprzednich
- efekty ewentualnych zmian zasad rachunkowości i błędów dotyczących lat poprzednich, a ujawnionych w bieżącym roku
- wynik roku bieżącego

33) Rezerwy

Rezerwy są to zobowiązania, których termin wymagalności lub kwota nie są pewne. Spółki Grupy tworzą rezerwy, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na Spółce Grupy ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowy), wynikający ze zdarzeń przeszłych,
- prawdopodobne jest, że spełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne,
- można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

Spółki Grupy tworzą rezerwy na zobowiązania według następujących tytułów:

- rezerwy na świadczenia pracownicze,
- pozostałe rezerwy (np. naprawy gwarancyjne).

Rezerwy na świadczenia pracownicze prezentowane są w podziale na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, rezerwy urlopowe i inne świadczenia pracownicze, które obejmują rezerwy na deputaty węglowe, na odprawy dla zwalnianych pracowników oraz rezerwy na premie i nagrody dla pracowników.

Rezerwy z tytułu świadczeń pracowniczych oraz pozostałych tytułów, ustalone są w wysokości własnych szacunków Spółek Grupy.

Rezerwy na świadczenia pracownicze szacowane są metodami zgodnymi z zalecanymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości nr 19. Rozwiązanie niewykorzystanych rezerw następuje na dzień, na który okazały się zbędne. Powstanie zobowiązania, na które uprzednio utworzono rezerwę, powoduje wykorzystanie rezerwy.

Rezerwy na koszty napraw gwarancyjnych ujmowane są w momencie sprzedaży produktów zgodnie z najlepszym szacunkiem, co do przyszłych kosztów koniecznych do poniesienia przez Spółki Grupy w okresie gwarancji.

34) Kredyty bankowe

Kredyty prezentowane są w pasywach z podziałem na:

- kredyty krótkoterminowe, dla których termin spłaty przypada do 12 miesięcy od dnia bilansowego
- kredyty długoterminowe, dla których okres zapadalności wynosi powyżej 1 roku.

Na dzień bilansowy Grupa dzieli zobowiązania z tytułu kredytów na część krótkoterminową oraz długoterminową.

Na dzień bilansowy Spółki Grupy wyceniają kredyty długoterminowe oraz inne zobowiązania nie zakwalifikowane do kategorii zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik w zamortyzowanym koszcie. Dla takich pozycji odsetki naliczane efektywną stopą procentową powiększają koszty finansowe.

Zobowiązanie krótkoterminowe to ta część kredytu i odsetki, które zostaną spłacone w ciągu najbliższego okresu. Kredyty krótkoterminowe, dla których termin spłaty przypada w jednej transzy po roku od momentu jego wykorzystania Spółki Grupy wyceniają w kwocie wymagającej zapłaty. Kredyt w rachunku bieżącym (overdraft) zalicza się do zobowiązań krótkoterminowych niezależnie od okresu na jaki została zawarta umowa i kiedy przypada ostateczny termin jego spłaty.

35) Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe

Zobowiązania finansowe oraz instrumenty kapitałowe są klasyfikowane w zależności od ich treści ekonomicznej wynikającej z zawartych umów. Instrumenty kapitałowe wyemitowane przez Spółki Grupy ujmowane są w wartości uzyskanych wpływów pomniejszonych o bezpośrednie koszty emisji.

36) Zamienne instrumenty dłużne

Nie wystąpiły.

37) Zobowiązania z tytułu dostaw i usług

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, ujmowane i wykazywane są wg kwot pierwotnie zafakturowanych. Termin wymagalności zobowiązań wynikających z zatrzymanych kaucji gwarancyjnych upływa po zakończeniu okresu gwarancji. W przypadku gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość zobowiązań jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej odzwierciedlającej aktualne ceny rynkowe wartości

pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie zobowiązań w związku z upływem czasu ujmowane jest jako koszt finansowy.

38) Instrumenty pochodne i rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń. Instrumenty pochodne zaprezentowano w notcie nr 39.

39) Dotacje

Zgodnie z MSR 20 § 7 dotacji rządowych, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej, nie ujmuje się dopóki nie istnieje wystarczająca pewność, iż:

- jednostka gospodarcza spełni warunki związane z dotacjami oraz
- dotacje będą otrzymane.

Dotacje rządowe do aktywów łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej prezentuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów.

Ewidencja środków trwałych pozwala na identyfikację wartości nabycia konkretnego środka oraz wartości otrzymanej dotacji.

Kwota amortyzacji majątku trwałego, który został sfinansowany dotacją odnoszona jest w koszty w wartości netto tj. w wartości pomniejszonej o otrzymaną dotację, z zachowaniem proporcji do wielkości amortyzacji.

40) Zysk przypadający na jedną akcję

Grupa w sprawozdaniu finansowym, w rachunku zysków i strat prezentuje podstawowy i rozwodniony zysk na jedną akcję: dla wszystkich rodzajów akcji zwykłych, w sposób równie widoczny, w odniesieniu do wszystkich prezentowanych okresów. Rozwodnienie stanowi zmniejszenie zysku przypadającego na jedną akcję na podstawie założenia, że dojdzie do konwersji instrumentów zamiennych na akcje, realizacji opcji lub warrantów albo do emisji akcji zwykłych w następstwie spełnienia określonych warunków.

Wyliczenie wskaźnika podstawowego zysku na jedną akcję:

$$\text{Zysk na jedną akcję} = \frac{\text{Zysk pomniejszony o wszelkie koszty, łącznie po obciążeniu z tytułu podatku i udziałów niesprawujących kontroli oraz po odpisaniu dywidend z tytułu akcji uprzywilejowanych}}{\text{Średnia ważona liczba akcji występująca w ciągu danego okresu}}$$

Wyliczenie wskaźnika rozwodnionego zysku na jedną akcję:

$$\text{Rozwodniony zysk na jedną akcję} = \frac{\text{Zysk netto pomniejszony o wszelkie koszty, łącznie po obciążeniu z tytułu podatku i udziałów niesprawujących kontroli oraz po odpisaniu dywidend z tytułu akcji uprzywilejowanych za okres powiększony o dywidendy i odsetki po opodatkowaniu, wykazane w danym okresie i odnoszące się do rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych, oraz skorygowany o inne zmiany przychodów i kosztów, które wynikałyby ze zmiany rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych}}{\text{Średnia ważona liczba akcji skorygowana o liczbę akcji, która zostałaby wyemitowana w momencie zamiany wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe}}$$

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku lub straty, który przypada na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej (licznik), przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących (mianownik) w ciągu danego okresu.

Dla celów obliczenia podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję, kwotami przypadającymi na zwykłych akcjonariuszy Jednostki Dominującej z tytułu:

- a) zysku lub straty z kontynuowanej działalności przypadającego na jednostkę dominującą oraz
- b) zysku lub straty przypadającego na jednostkę dominującą

są kwoty z pozycji a) i b) skorygowane o wartość dywidend uprzywilejowanych po opodatkowaniu, różnice z tytułu rozliczenia akcji uprzywilejowanych oraz o inne podobne wpływy akcji uprzywilejowanych zaklasyfikowanych jako instrumenty kapitałowe

41) Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest grupą aktywów i obszarów działań angażowanych w celu dostarczania produktów lub usług podlegających określonym rodzajom ryzyka i korzyściom różniącym się od rodzajów ryzyka i korzyści innych segmentów działalności. Podstawą wyodrębnienia kosztów segmentu są koszty, na które składają się koszty sprzedaży produktów klientom zewnętrznym oraz koszty transakcji realizowanych z innymi segmentami, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu. Informacje dotyczące segmentów działalności sporządza się zgodnie z polityką rachunkowości przyjętą do sporządzania i prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy.

Grupa nie przypisuje aktywów i pasywów do poszczególnych segmentów, bowiem odnoszą się one wspólnie do wszystkich segmentów.

Grupa ujawnia przychody każdego segmentu objętego obowiązkiem sprawozdawczym. Przychody segmentu ze sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych oraz przychody segmentu pochodzące z transakcji realizowanych z innymi segmentami wykazuje się osobno. Segmentację branżową i geograficzną przedstawiono w notce 5.

42) Prezentacja w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Przepływów Pieniężnych oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu z Sytuacji Finansowej udzielonych i zaciągniętych pożyczek

Zgodnie z MSR 7 § 6 działalność inwestycyjna polega m.in. na nabywaniu i sprzedaży inwestycji krótkoterminowych nie zaliczonych do ekwiwalentów środków pieniężnych. Ponadto wg MSR 7 § 16 pożyczki udzielane stronom trzecim (inne niż pożyczki udzielane przez instytucje finansowe) stanowią rodzaj przepływów pieniężnych wynikających z działalności inwestycyjnej, stąd pożyczki udzielane przez Grupę są klasyfikowane wraz ze spłatą i odsetkami w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych jako działalność inwestycyjna. Natomiast działalność finansowa zgodnie z MSR 7 § 6 jest działalnością, w wyniku której zmianie ulega wysokość i struktura wniesionego kapitału własnego oraz zadłużenia jednostki gospodarczej. Wśród przepływów pieniężnych powstających w wyniku działalności finansowej (MSR 7 § 17) są wpływy z pożyczek hipotecznych oraz innych krótkoterminowych i długoterminowych pożyczek, stąd pożyczki zaciągnięte wraz z ich spłatą i odsetkami wykazuje się w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych w działalności finansowej.

43) Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych

Grupa na dzień bilansowy prezentuje aktywa i pasywa z uwzględnieniem pozycji związanych z podmiotami powiązanymi zgodnie z przepisami Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Podmiot powiązany jest osobą lub jednostką związaną z jednostką, która sporządza sprawozdanie finansowe.

A) Osoba lub bliski członek rodziny tej osoby jest związany z jednostką sprawozdawczą, jeżeli ta osoba:

- sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą,
- ma znaczący wpływ na jednostkę sprawozdawczą; lub
- jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki sprawozdawczej lub jej jednostki dominującej.

B) Jednostka jest związana z jednostką, która sporządza sprawozdanie finansowe, jeżeli spełniony jest jeden z poniższych warunków:

- 1) jednostka i jednostka sprawozdawcza są członkami tej samej grupy (co oznacza, że każda jednostka dominująca, zależna i współzależna jest związana z pozostałymi jednostkami),
- 2) jedna jednostka jest jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem innej jednostki (lub jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem członka grupy, której członkiem jest ta inna jednostka),
- 3) obydwie jednostki są wspólnymi przedsięwzięciami tego samego trzeciego podmiotu,
- 4) jedna jednostka jest wspólnym przedsięwzięciem trzeciej jednostki, a dana inna jednostka jest jednostką stowarzyszoną trzeciej jednostki,
- 5) jednostka jest programem świadczeń po okresie zatrudnienia na rzecz pracowników jednostki sprawozdawczej lub jednostki związanej z jednostką sprawozdawczą. Jeżeli jednostka sprawozdawcza jest sama w sobie takim programem, sponsorujący pracodawcy są również związani z jednostką sprawozdawczą,
- 6) jednostka jest kontrolowana lub wspólnie kontrolowana przez osobę, która:
 - a) sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą;
 - b) ma znaczący wpływ na jednostkę sprawozdawczą lub
 - c) jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki sprawozdawczej lub jej jednostki dominującej,
- 7) osoba, która sprawuje kontrolę lub współkontrolę nad jednostką sprawozdawczą ma znaczący wpływ na jednostkę lub jest członkiem kluczowego personelu kierowniczego jednostki (lub jednostki dominującej tej jednostki).

Jeśli pomiędzy podmiotami powiązаныmi miały miejsce transakcje, Grupa ujawnia informacje dotyczące istoty związku pomiędzy podmiotami powiązаныmi. Grupa w zakresie identyfikacji podmiotów powiązanych prezentuje jednostki, dla których jednostka dominująca jest akcjonariuszem/udziałowcem oraz podmioty, od których jednostka dominująca jest zależna zarówno w sposób pośredni jak i bezpośredni.

Na dzień bilansowy w Spółce FAMUR S.A. akcjonariuszem posiadającym bezpośrednio ponad 50% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub akcji w kapitale zakładowym była Grupa TDJ Equity I Sp. z o.o. z siedzibą w Tarnowskich Górach. TDJ S.A. jest podmiotem dominującym w stosunku do spółki TDJ Equity I Sp. z o.o. co powoduje, iż sprawuje pośrednią kontrolę nad większym pakietem akcji spółki FAMUR S.A.

44) Informacje na temat sezonowości

Działalność operacyjna Grupy nie podlega sezonowości.

45) Wycena do wartości godziwej

Grupa wycenia instrumenty finansowe takie jak instrumenty dostępne do sprzedaży oraz instrumenty pochodne oraz aktywa niefinansowe (nieruchomości inwestycyjne) w wartości godziwej na każdy dzień bilansowy.

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach zbycia składnika aktywów między uczestnikami rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych.

3. AKCJONARIUSZE SPÓŁKI FAMUR S.A.

Według stanu zgodnego z ostatnim Walnym Zgromadzeniem z dnia 13 kwietnia 2017 roku, wykaz akcjonariuszy reprezentujących co najmniej 5% głosów przedstawia się następująco:

Akcjonariusz	Liczba akcji	Ilość głosów na WZA	% udział
TDJ Equity I Sp. z o.o.	318 902 396	318 902 396	57,00%
AVIVA OFE	52 000 000	52 000 000	9,30%
Nationale-Nederlanden OFE	35 349 910	35 349 910	6,32%
Tomasz Domogała	8 106 855	8 106 855	1,45%
Akcje własne*	1 500	1 500	0,0002%
Pozostali akcjonariusze	145 079 839	145 079 839	25,93%
Razem	559 440 500	559 440 500	100,00%

* pośrednio przez spółkę zależną

Jednostką bezpośrednio sprawującą kontrolę wobec FAMUR S.A. jest TDJ Equity I sp. z o.o., natomiast TDJ S.A. jest podmiotem dominującym w stosunku do TDJ Equity I sp. z o.o. Pan Tomasz Domogała jest podmiotem dominującym w stosunku do TDJ S.A. co powoduje, iż sprawuje on pośrednio kontrolę nad większościovym pakietem akcji FAMUR S.A.

Transakcje pomiędzy podmiotami powiązanymi opisano w nocie 51.

4. PRZYCHODY ZE SPRZEDAŻY

Przychody ze sprzedaży Grupy prezentują się następująco:

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Sprzedaż materiałów i towarów	126 695	41 021
Sprzedaż produktów	1 332 907	988 720
W tym, przychody z kontraktów długoterminowych	715 140	445 634
Razem	1 459 602	1 029 741
Pozostałe przychody operacyjne	51 733	31 427
Przychody finansowe	33 019	26 153
Przychody z działalności zaniechanej	36 292	-
Razem	1 580 646	1 087 321

5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI – BRANŻOWE I GEOGRAFICZNE ORAZ DZIAŁANOŚĆ ZANIECHANA

SEGMENTY BRANŻOWE

Głównymi produktami Grupy FAMUR są maszyny i urządzenia wchodzące w skład kompleksu ścianowego, kombajny chodnikowe, przenośniki taśmowe wraz z wyposażeniem uzupełniającym, które wchodzą w skład segmentu Underground oraz urządzenia przeładunkowe i dźwignice, które wraz z usługą kompleksowej budowy górniczych wyciągów szybowych tworzą segment Surface. W związku z przejściem kontroli nad Grupą KOPEX oraz integracją obu struktur, Grupa FAMUR począwszy od drugiego półrocza 2017 r. wyodrębniła dwa nowe segmenty: Elektryka i Usługi Górnicze. Poniżej przedstawiono charakterystykę poszczególnych segmentów.

Segment Underground

obejmuje produkcję i świadczenie usług związanych z poniższymi produktami:

- Kompleksy ścianowy
- Kompleksy chodnikowe
- Systemy transportu.

Segment Surface

obejmuje

- Roboty dołowe polegające na montażu maszyn i urządzeń oraz kompleksowej budowie górniczych wyciągów szybowych
- Produkcję i świadczenie usług w zakresie urządzeń przeladunkowych i dźwignic.
- Świadczenie usług projektowych, budowlanych i konstrukcyjnych w zakresie szeroko rozumianego przemysłu górniczego.

Segment Elektryka

obejmuje

- Projektowanie i produkcję aparatury elektrycznej zasilającej oraz łączeniowej .
- Projektowanie i produkcję podzespołów elektronicznych .
- Projektowanie i wdrażanie rozwiązań informatycznych .
- Realizację przemysłowych systemów automatyki .
- Opracowanie projektów technicznych systemów i urządzeń .
- Integrację systemów zasilania i automatyki.

Usługi Górnicze

obejmują

- Usługi wykonawcze budownictwa górniczego, w tym:
 - głębianie nowych szybów z powierzchni i z poziomów,
 - pogłębianie istniejących szybów z powierzchni i z poziomów,
 - wyposażenie szybów w zbrojenie szybowe, urządzenia przyszybowe, rurociągi, kable
 - kompleksowe modernizacje górniczych wyciągów szybowych,
 - wykonawstwo zbiorników urobku i zbiorników retencyjnych,
 - roboty remontowe obudowy szybowej i wlotów, wyposażenia szybów, zbiorników urobkowych.
 - drażnienie wyrobisk kamiennych i kamiennie-węglowych.
- Usługi projektowe budownictwa górniczego, w tym: dokumentacja koncepcyjna oraz projektowa (techniczna, technologiczna, wykonawcza, powykonawcza)
- Usługi wiertnicze, w tym wiercenia powierzchniowe oraz wiercenia podziemne.
- Obrót węglem

Informacje o poszczególnych segmentach branżowych występujących w latach 2017 i 2016 zostały zaprezentowane poniżej.

Wyniki segmentów i ich udział w przychodach ogółem po 12 miesiącach 2017 r i 12 miesiącach 2016 r. zostały przedstawione w poniższej tabeli (w tysiącach złotych).

Rok zakończony 31.12.2017	Underground	Surface	Elektryka	Usługi górnicze	Razem
Przychody ze sprzedaży	1 018 771	292 125	40 569	108 136	1 459 602
kraj	643 555	167 681	22 119	78 833	912 189
eksport	375 216	124 444	18 450	29 303	547 413
Koszty ze sprzedaży	763 599	267 843	29 636	100 346	1 161 424
Zysk brutto na sprzedaży	255 172	24 283	10 933	7 790	298 178
Koszty zarządu i sprzedaży	127 826	18 796	6 329	8 325	161 277
Zysk na sprzedaży (wynik segmentu)	127 346	5 486	4 604	-535	136 901
Pozostałe przychody operacyjne					51 733
Pozostałe koszty operacyjne					55 708
Zysk z działalności operacyjnej					132 926
Przychody finansowe					33 019
Koszty finansowe					66 395
Zysk z działalności gospodarczej					99 550
Zysk brutto					99 550
Podatek dochodowy					43 029
Działalność zaniechana					309
Zysk netto					56 830

Rok zakończony 31.12.2016	Underground	Surface	Razem
Przychody ze sprzedaży	741 163	288 578	1 029 741
kraj	525 278	200 532	725 810
eksport	215 885	88 046	303 931
Koszty ze sprzedaży	549 768	236 713	786 481
Zysk brutto na sprzedaży	191 395	51 865	243 260
Koszty zarządu i sprzedaży	72 191	13 106	85 297
Zysk na sprzedaży (wynik segmentu)	119 204	38 759	157 963
Pozostałe przychody operacyjne			31 427
Pozostałe koszty operacyjne			75 660
Zysk z działalności operacyjnej			113 730
Przychody finansowe			26 153
Koszty finansowe			34 814
Zysk z działalności gospodarczej			105 069
Zysk brutto			105 069
Podatek dochodowy			11 237
Działalność zaniechana			-
Zysk netto			93 831

Grupa nie prezentuje informacji o amortyzacji, nakładach na środki trwałe, sumie aktywów i zobowiązaniach segmentu z uwagi na fakt, iż dane w takim układzie nie są analizowane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji.

DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA

W związku z objęciem przez podmiot dominujący kontroli nad grupą kapitałową Kopex, w Grupie Famur zidentyfikowano działalność zaniechaną. Grupa zaniechała działalności na rynkach: serbskim, działalności odlewniczej, a także działalności produkcyjnej dla rynku budowlanego. W roku 2016 nie zidentyfikowano działalności zaniechanej.

Rachunek Zysków i Strat

DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA	Za okres 1.1.2017 – 31.12.2017
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, w tym:	18 286
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów, w tym:	16 104
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	2 181
Koszty sprzedaży	360
Koszty ogólnego zarządu	2 809
Zysk (strata) na sprzedaży	-988
Pozostałe przychody operacyjne	527
Pozostałe koszty operacyjne	624
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	-1 086
Przychody finansowe	1 378
Koszty finansowe	22
Zysk (strata) brutto	271
Podatek dochodowy	-38
Zysk netto, w tym przypadający:	309
akcjonariuszom podmiotu dominującego	309

Sprawozdanie z Przepływów Pieniężnych

DZIAŁALNOŚĆ ZANIECHANA	Za okres 1.1.2017 – 31.12.2017
Przepływy z działalności operacyjnej	164
Przepływy z działalności inwestycyjnej	-293
Przepływy z działalności finansowej	15
Przepływy pieniężne z działalności zaniechanej, razem	-114

SEGMENTY GEOGRAFICZNE

Grupa prowadzi działalność na terenie Polski, Rosji, Unii Europejskiej i państw pozostałych.

W tabeli poniżej zaprezentowano informacje dotyczące rynków zbytu Grupy, niezależnie od kraju pochodzenia sprzedawanych produktów lub usług.

Segmentacja geograficzna przychodów

	Przychody ze sprzedaży		Przychody ze sprzedaży		Dynamika sprzedaży	Udział
	01.01.2017-31.12.2017		01.01.2016-31.12.2016			
	TPLN		TPLN	%	%	
Polska	912 189		725 810	25,7%	62,5%	
Rosja i WNP	288 281		124 256	132,0%	19,8%	
Unia Europejska	178 165		123 457	44,3%	12,2%	
Pozostałe kraje europejskie	7 960		4 220	88,6%	0,5%	
Pozostałe (Ameryka, Azja, Afryka, Australia)	73 008		51 998	40,6%	5,0%	
Razem	1 459 602		1 029 741	41,7%	100,0%	
Eksport razem	547 413		303 931	80,1%	37,51%	

W opinii Grupy nie istnieje istotne uzależnienie od któregośkolwiek z odbiorców maszyn górniczych, jako pojedynczych podmiotów. Jednocześnie można mówić o znaczącej koncentracji sprzedaży do jednego sektora gospodarki jakim jest górnictwo. Wśród odbiorców mających istotny udział w ogóle przychodów Grupy w 2017 roku, można wyróżnić: Polską Grupę Górnictwa sp. z o.o. oraz Jastrzębską Spółkę Węglową S.A.

6. KOSZTY RESTRUKTURYZACJI

W 2017 roku Grupa nie poniosła kosztów restrukturyzacji w rozumieniu MSR 37.

7. KOSZTY RODZAJOWE

Zysk na działalności operacyjnej na dzień 31.12.2017 roku wyniósł 136 901 tys. zł i został osiągnięty po uwzględnieniu następujących kosztów:

KOSZTY WEDŁUG RODZAJU	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) amortyzacja	171 247	124 912
b) zużycie materiałów i energii	500 259	368 252
c) usługi obce	312 145	259 635
d) podatki i opłaty	13 051	8 384
e) wynagrodzenia	247 498	141 798
f) ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	60 530	31 990
g) pozostałe koszty rodzajowe	50 612	21 123
Koszty według rodzaju, razem	1 355 343	955 694
Zmiana stanu zapasów, produktów i rozliczeń międzyokresowych	-20 144	- 38 084
Koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	-93 557	- 77 367
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	-41 908	- 18 724
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	-119 369	- 66 573
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	1 080 365	755 346

Na koszt usług obcych w głównej mierze składają się usługi podwykonawstwa firm zewnętrznych, usługi różnego rodzaju obróbki materiałów, koszty dokumentacji technicznej oraz koszty transportu.

8. KOSZTY ZATRUDNIENIA

W tabeli poniżej przedstawiono informację o przeciętnym zatrudnieniu w osobach i wynagrodzeniach w Grupie (z uwzględnieniem Zarządu):

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
Pracownicy umysłowi	1 499	867
Pracownicy fizyczni	2 826	1 583
Pracownicy na urloпах wychowawczych	6	4
Razem	4 331	2 454

Powyższa tabela przedstawia przeciętne zatrudnienie w roku 2017. Z uwagi na fakt, iż Famur objął kontrolę nad Grupą Kopex od drugiego półrocza 2017 roku, stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2017 roku istotnie odbiega od przeciętnego zatrudnienia w roku i wynosi 5 357.

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Grupa poniosła następujące koszty zatrudnienia:	307 811	173 788
Wynagrodzenia	247 498	141 798
Składki na ubezpieczenie społeczne	50 624	27 683
Inne świadczenia pracownicze	9 906	4 307

9. INNE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

INNE PRZYCHODY OPERACYJNE	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) rozwiązane rezerwy (z tytułu)	26 110	3 921
- na zobowiązania	18 189	-
- na kary i grzywny	3 280	3 600
- na naprawy gwarancyjne	-	321
- na świadczenia pracownicze	2 793	-
- pozostałe	1 848	-
b) pozostałe, w tym:	16 837	25 018
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	3 832	-
- umorzone zobowiązania	1 011	28
- odzyski ze zwrotów, demontażu aktywów trwałych	419	2 116
- złomowanie	3 638	5 628
- odszkodowania	5 050	14 458
- otrzymane upusty, rabaty	-	112
- inne	2 887	2 676
Inne przychody operacyjne, razem	42 947	28 939

Pozycja odszkodowania obejmuje przede wszystkim otrzymane rekompensaty za utracone lub uszkodzone maszyny górnicze. Na pozycję „rozwiązane rezerwy na zobowiązania” wpływ głównie miało rozwiązanie rezerwy, której szczegóły opisano w nocie 49.

INNE KOSZTY OPERACYJNE	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) utworzone rezerwy (z tytułu)	7 395	7 850
- na ryzyko procesowe	341	30
- na naprawy gwarancyjne	291	-
- pozostałe	6 763	7 820
b) pozostałe, w tym:	36 316	51 898
- koszty napraw gwarancyjnych	12 261	17 680
- koszty reklamacji	12 471	20 894
- koszty demontażu, likwidacji środków trwałych	5 280	5 688
- wydany węgiel dla emerytów i wypłacony deputat węglowy	-	10
- kary, grzywny, odszkodowania	-	2 554
- darowizny	1 115	-
- złomowanie	-	2 264
- koszty odpraw	-	869
- wpis do odwołania-zamówienia publiczne	20	99
- inne	5 169	1 840
Inne koszty operacyjne, razem	43 710	59 748

AKTUALIZACJA WARTOŚCI AKTYWÓW	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
1. Aktualizacja wartości aktywów niefinansowych, w tym	11 997	15 912
- utworzenie odpisu aktualizującego zapasy	9 949	10 937
- utworzenie odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe	2 048	3 317
- utworzenie odpisu aktualizującego należności	-	1 658

10. PRZYCHODY I KOSZTY FINANSOWE

PRZYCHODY FINANSOWE	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
1. Przychody finansowe z tytułu dywidend i udziałów w zyskach	150	372
2. Odsetki	16 977	11 981
a) od pożyczek w tym	647	408
- od jednostek powiązanych	405	367
b) pozostałe odsetki w tym: od leasingów, kredytu kupieckiego, należności i środków pieniężnych	16 330	11 573
3. Zysk ze zbycia inwestycji	225	-
4. Aktualizacja wartości inwestycji	3 764	-
5. Inne	11 903	13 800
a) dodatnie różnice kursowe	-	4 502
b) rozliczanie kontraktów terminowych	9 734	1 926
c) sprzedaż wierzytelności	237	1 730
d) pozostałe	287	5 582
e) umorzone odsetki od zobowiązań	1	60
Przychody finansowe, razem	33 019	26 153

KOSZTY FINANSOWE	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
1. Koszty finansowe z tytułu odsetek	26 263	17 163
a) od kredytów i pożyczek	13 480	9 227
- w tym od jednostek powiązanych	1 624	363
b) pozostałe odsetki	12 783	7 936
2. Strata ze zbycia inwestycji	-	-
3. Aktualizacja wartości inwestycji	-	767
4. Inne koszty finansowe	40 132	16 885
a) ujemne różnice kursowe	16 618	5 472
b) utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące	18 524	1 318
c) prowizje	2 651	3 177
d) opłaty i gwarancje bankowe	1 221	2 168
e) ochrona ubezpieczeniowa	-	4 052
f) dyskonto z tytułu wyceny	-	189
g) pozostałe	1 118	509
Koszty finansowe, razem	66 395	34 815

Na pozycję Inne koszty finansowe – utworzone rezerwy i odpisy aktualizujące składa się głównie odpis aktualizujący opisany szerzej w nocie 49.

11. PODATEK DOCHODOWY

PODATEK DOCHODOWY WYKAZANY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT:	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Podatek dochodowy	32 277	8 433
- podatek dochodowy za okres bieżący	14 490	8 433
- podatek dochodowy za lata poprzednie *	17 787	-
Podatek odroczony	10 752	2 804
- Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	10 752	2 804
Podatek dochodowy odroczony, razem	43 029	11 237

* W Spółce Dominującej dla Grupy przeprowadzana jest kontrola celno - skarbowa w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2013 – 2015. Biorąc pod uwagę zmienność interpretacji przepisów podatkowych oraz obserwowaną na rynku tendencję do wykazywania nieprawidłowości w rozliczeniach związanych ze znakami towarowymi, istnieje ryzyko zakwestionowania przez organ podatkowy zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów opłat licencyjnych i wydania w tym zakresie negatywnego dla Spółki wyniku kontroli. Mając powyższe na uwadze, Zarząd Spółki z ostrożności postanowił o utworzeniu rezerwy na potencjalne zobowiązanie publicznieoprawne w kwocie łącznej 21.189 tys. zł. Zawiązanie rezerwy zostało ujęte w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy FAMUR w pozycji podatek dochodowy w kwocie 17.787 tys. zł oraz w kosztach finansowych w kwocie 3.402 tys. zł. Emitent podkreśla, iż w przypadku negatywnego wyniku kontroli, Zarząd zamierza wykorzystać wszelkie przewidziane przepisami prawa podatkowego środki odwoławcze celem obrony własnego stanowiska, jednak uwzględniając realia prowadzonych postępowań podatkowych, uzyskanie ostatecznego rozstrzygnięcia może być procesem długotrwałym.

W stosunku do publikowanego raportu za czwarty kwartał 2017 roku, zmianie uległa prezentacja rezerwy na zobowiązanie podatkowe. Dokonano reklasyfikacji z pozostałych kosztów operacyjnych do linii podatku dochodowego.

UZGODNIENIE EFEKTYWNEJ STAWKI PODATKOWEJ	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Zysk brutto	98 154	105 069
Podatek dochodowy	42 764	11 237
W tym podatek dochodowy dotyczący bieżącego okresu	25 242	11 237
Efektywna stawka podatku	25%	11%
Trwale różnice przychodów nie będących przychodami i kosztów nie będących kosztami według przepisów podatkowych	4 279	-11 383
Różnice z tytułu korzystania ze zwolnienia w podatku dochodowym z tytułu działalności gospodarczej na terenie strefy, rozliczenie straty podatkowej oraz darowizny	- 8 253	-34 539
Efekt zastosowania stawek podatkowych stosowanych w innych krajach	-5 030	-
Rozwiązanie aktywa na podatek utworzonego w latach ubiegłych (wartość podstawy)	35 853	-
Odpis aktualizujący wartość aktywa na odroczony podatek	6 453	-
Wynik skorygowany o różnice uzgadniające nominalną stawkę podatku	131 458	59 143
nominalna stawka podatku dochodowego	19%	19%

12. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY I ZOBOWIĄZANIA Z NIMI ZWIĄZANE

	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Aktywa spółek zależnych przeznaczonych do zbycia	15 255	-
Nieruchomości	7 614	1 729
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży, razem	22 869	1 729
Zobowiązania spółek zależnych przeznaczonych do sprzedaży	11 752	-

Na dzień 31.12.2017 roku Grupa zakwalifikowała jako przeznaczone do sprzedaży, aktywa trwałe o łącznej wartości 22 869 tys. zł. Na wartość tą składają się głównie aktywa trwałe nabyte przez Grupę w wyniku objęcia kontroli nad grupą kapitałową Kopex. Na dzień 31.12.2016 roku Grupa zakwalifikowała jako przeznaczone do sprzedaży, aktywa trwałe o łącznej wartości 1 729 tys. zł

13. DYWIDENDY

W roku 2017 jak i 2016 podmiot dominujący Famur SA nie wypłacił dywidendy.

14. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

Wyliczenie zysku na jedną akcję zostało oparte na następujących informacjach:

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Zysk netto danego roku dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję podlegający podziałowi między akcjonariuszy jednostki dominującej	48 529	93 819
Zysk netto danego roku dla działalności zaniechanej	309	-
Zysk wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego przypadającego na jedną akcję	48 529	93 819

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	SZT	SZT
Średnia ważona liczba akcji podmiotu dominującego wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku zwykłego na jedną akcję	527 453 432	486 470 000
Średnia ważona liczba akcji zwykłych wykazana dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego na jedną akcję	527 453 432	486 470 000

	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017	Za okres 01.01.2016 - 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Zysk netto danego roku podlegający podziałowi między akcjonariuszy jednostki dominującej	48 529	93 819
Zysk netto z działalności kontynuowanej dla celów wyliczenia zysku na jedną akcję, po wyłączeniu wyniku na działalności zaniechanej	48 220	93 819
Zysk z działalności kontynuowanej wykazany dla potrzeb wyliczenia wartości zysku rozwodnionego przypadającego na jedną akcję, po wyłączeniu wyniku na działalności zaniechanej	48 220	51 960
	PLN	PLN
Zysk netto na jedną akcję zwykłą dla działalności kontynuowanej	0,09	0,19
Zysk netto na jedną akcję zwykłą dla działalności zaniechanej	0,00	0,00

15. ZABEZPIECZENIA NA MAJĄTKU GRUPY

RODZAJE AKTYWÓW STANOWIĄCYCH ZABEZPIECZENIE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Nieruchomości	136 431	122 642
Środki trwałe	77 584	25 110
Zapasy	40 503	34 276
Zastaw na zbiorze rzeczy ruchomych i praw	54 109	-
Razem	308 699	182 028

16. WARTOŚĆ FIRMY

Na dzień 31.12.2017 roku nie dokonano odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości firmy podobnie jak na dzień 31.12.2016

WARTOŚĆ FIRMY PRZEJĘTA W RAMACH NABYCIA JEDNOSTEK GOSPODARCZYCH	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
NOWOMAG S. A.	4 510	4 510
FAZOS S. A.	65 031	65 031
PIOMA S. A.	8 813	8 813
PMG S. A.	5	5
GEORYT Sp. z o.o.	6 048	6 048
REMAG S.A.	72 400	72 400
ZMG Glinik Sp. z o.o.	4 549	4 549
FAMUR FAMAK S.A.	58 704	58 704
FAMUR PEMUG Sp. z o.o.	1 173	1 173
KOPEX S. A.	748	-
FAMAGO Sp. z o.o.	32	-
FUGO S.A.	25	-
Wartość firmy (netto)	222 038	221 233

W związku z objęciem kontroli przez podmiot dominujący Famur S. A. nad Kopex S. A. i rozliczeniem nabycia opisanym w tym sprawozdaniu, rozpoznano wartość firmy w kwocie 748 tys. zł.

W drugiej połowie 2017 roku w wyniku włączenia do konsolidacji spółki Fugo S. A. (bezpośrednio zależnej od spółki Famak S.A.) rozpoznano wartość firmy w kwocie 25 tys. zł. Ponadto w wyniku zakupu zorganizowanej części przedsiębiorstwa Famago Sp. z o.o. przez Fugo S.A. rozpoznano wartość firmy w kwocie 32 tys. zł.

Roczny test utraty wartości

W ciągu roku obrotowego przeprowadzono test na utratę wartości. Test dokonano za pomocą metody wyceny zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Stopę dyskonta przyjęto na poziomie 7,57%. Zastosowano 10-cio letni okres prognozy, na podstawie sporządzonej prognozy długoterminowej, gdzie przyjęto bezpieczne założenia co do prognoz rynkowych w zakresie wzrostów sprzedaży, w segmentach Underground i Surface, w których Grupa działa, bazując na rentownościach osiągniętych historycznie oraz sytuacji rynkowej. Założono kontynuację działalności po okresie prognozy – dla określenia wartości rezydualnej zastosowano wzór na rentę wieczystą. Stwierdzono, iż utrata wartości firmy nie nastąpiła, w związku z czym nie było konieczności dokonywania odpisów na wartość firmy.

Alokacja wartości firmy do segmentów działalności

Bilansową wartość firmy przypisano do segmentów działalności Grupy:

Underground	162 099
Surface	59 939
Razem	222 038

Wartość firmy koncentruje się w 2 podstawowych segmentach działalności Grupy: Underground (produkty i usługi dla górnictwa podziemnego) raz Surface (produkty i usługi dla górnictwa naziemnego i przemysłu).

17. NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE

NALEŻNOŚCI DŁUGOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) od powiązanych jednostek	-	2 865
b) od pozostałych jednostek	50 234	19 788
Należności długoterminowe netto	50 234	22 653
c) odpisy aktualizujące wartość należności	0	0
Należności długoterminowe brutto	50 234	22 653

Na saldo należności długoterminowych składają się głównie kaucje wpłacone oraz długoterminowa część należności leasingowych.

18. WARTOŚCI NIEMATERIALNE

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 r.

	a	b	c		d		
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne, w tym:	nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Stan na 01.01.2017							
wartość brutto	43 573	221 233	22 303	13 598	13 718	3 413	299 994
umorzenie*	-40 090	-	-20 280	-13 117	-12 444	-3 071	-71 981
wartość księgowa netto	3 483	221 233	2 023	481	1 273	342	228 013
zwiększenia	12 139	805	49 374	4 353	16 630	14 979	78 948
zmniejszenia	-3 150	-	-720	-574	-3 939	-4 255	-7 809
różnice kursowe z przeliczenia	-67	-	-	-	-	-	-67
amortyzacja	-10 131	-	-6 688	-3 809	-835	-	-17 654
odpisy aktualizujące zwiększenia	-	-	-2 511	-2 511	-7 573	-7 573	-10 084
odpisy aktualizujące zmniejszenia	1 322	-	-	-	-	-	1 322
Stan na 31.12.2017							
wartość księgowa netto	3 596	222 038	41 478	-2 060	5 557	3 493	272 669
wartość brutto	55 644	222 038	72 080	18 473	26 093	14 137	384 150
umorzenie*	-52 049	-	-30 602	-20 533	-20 536	-10 644	-111 481

* pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

Zwiększenia obejmują głównie rzeczowe aktywa trwałe przejęte przez Grupę Kapitałową Famur w wyniku objęcia kontroli nad Grupą Kapitałową Kopex oraz Spółką Fugo sp. z o.o.

ZMIANY WARTOŚCI NIEMATERIALNYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 r.

	a	b	c		d		
	koszty zakończonych prac rozwojowych	wartość firmy	nabyte koncesje, patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	oprogramowanie komputerowe	inne wartości niematerialne, w tym:	nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne, razem
Stan na 01.01.2016							
wartość brutto	40 479	220 060	19 976	12 353	16 670	7 360	297 185
umorzenie*	-36 888	-	-17 500	-11 411	-9 309	-	-63 697
wartość księgowa netto	3 591	220 060	2 476	942	7 361	7 360	233 488
zwiększenia	3 094	1 173	1 439	132	2 300	495	8 006
zmniejszenia	-	-	-60	-60	-5 167	-4 638	-5 227
amortyzacja	-3 202	-	-1 629	-482	-353	-	-5 184
odpisy aktualizujące zwiększenia	-	-	-	-	-3 070	-3 070	-3 070
odpisy aktualizujące zmniejszenia	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31.12.2016							
wartość księgowa netto	3 483	221 233	2 226	532	1 071	147	228 013
wartość brutto	43 573	221 233	21 408	12 478	13 780	3 217	299 994
umorzenie*	-40 090	-	-19 182	-11 947	-12 709	-3 070	-71 981

* pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

19. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017 r.

	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
Stan na 01.01.2017						
wartość brutto	53 394	179 284	562 462	16 625	14 802	826 567
umorzenie*	-213	-47 338	-408 908	-10 731	-12 829	-480 019
wartość księgową netto	53 181	131 946	153 554	5 894	1 973	346 548
zwiększenia	29 252	172 049	259 077	4 959	7 210	472 547
zmniejszenia	-2 362	-12 910	-18 670	-351	-202	-34 495
różnice kursowe z przeliczenia	-81	-3 188	-199	-13	-43	-3 524
amortyzacja	-43	-13 752	-138 533	-3 381	-2 012	-157 721
odpisy aktualizujące zwiększenia	-	-	-7 273	-	-	-7 273
odpisy aktualizujące zmniejszenia	-	2 359	7 337	3	21	9 720
Stan na 31.12.2017						
wartość księgową netto	79 947	276 504	255 293	7 111	6 947	625 802
wartość brutto	81 096	337 262	768 516	21 419	25 435	1 233 728
umorzenie*	-1 149	-60 760	-513 223	-14 308	-18 488	-607 928

* pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

Zwiększenia obejmują głównie rzeczowe aktywa trwałe przejęte przez Grupę Kapitałową Famur w wyniku objęcia kontroli nad Grupą Kapitałową Kopex oraz Spółką Fugo sp. z o.o.

W 2017 r. Grupa nie zaciągnęła zobowiązań umownych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych. Na koniec 2017 wartość środków trwałych w budowie wynosi 28 454 tys. zł.

ZMIANY ŚRODKÓW TRWAŁYCH (WG GRUP RODZAJOWYCH) za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016 r.

	grunty(w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu)	budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	urządzenia techniczne i maszyny	środki transportu	inne środki trwałe	Środki trwałe, razem
Stan na 01.01.2016						
wartość brutto	52 800	179 094	577 134	13 231	14 560	836 819
umorzenie*	-176	-44 064	-396 413	-9 810	-12 312	-462 775
wartość księgową netto	52 624	135 030	180 721	3 421	2 248	374 044
zwiększenia	2 566	4 698	91 377	7 729	899	107 269
zmniejszenia	-1 972	-3 339	-4 528	-2 985	-405	-13 229
amortyzacja	-37	-7 030	-114 608	-2 274	-774	-124 723
odpisy aktualizujące zwiększenia	-	-239	-	-	-	-239
odpisy aktualizujące zmniejszenia	-	2 826	592	3	5	3 426
Stan na 31.12.2016						
wartość księgową netto	53 181	131 946	153 554	5 894	1 973	346 548
wartość brutto	53 394	179 284	562 462	16 625	14 802	826 567
umorzenie*	-213	-47 338	-408 908	-10 731	-12 829	-480 019

* pozycja obejmuje umorzenie oraz odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe

W 2016 r. Grupa nie zaciągnęła zobowiązań umownych w celu nabycia rzeczowych aktywów trwałych. Na koniec 2016 wartość środków trwałych w budowie wynosi 6 467 tys. zł.

20. NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE

W Grupie występują nieruchomości inwestycyjne w postaci gruntów i budynków na łączną wartość netto 54 495 tys. zł.

Grupa stosuje do wyceny nieruchomości inwestycyjnych model oparty na wartości godziwej. Sklasyfikowanie nieruchomości inwestycyjnych nastąpiło na skutek zmiany sposobu przeznaczenia środków trwałych - nieruchomość nie jest wykorzystywana obecnie przy produkcji, dostawach lub czynnościach biurowych, a jest traktowana jako źródło przychodów z czynszów i utrzymywana ze względu na przyrost jej wartości. Wartość godziwą nieruchomości inwestycyjnej szacuje się na podstawie oceny wartości nieruchomości przez niezależnego rzeczoznawcę.

Poniżej przedstawiono tabelę ujawniającą wartość brutto wraz z umorzeniem nieruchomości inwestycyjnych. Nieruchomości inwestycyjne są wyceniane w wartości godziwej.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	01.01.2017 - 31.12.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na początek okresu	6 364	6 373
zwiększenia	48 493	0
zmniejszenia	362	9
wartość netto nieruchomości inwestycyjnych na koniec okresu	54 495	6 364

W zwiększenia za okres 1 stycznia 2017 – 31 grudnia 2017, wchodzi objęte przez Grupę Kapitałową Famur, w wyniku objęcia kontroli nad Grupą Kapitałową Kopex, nieruchomości inwestycyjne o wartości netto 46 495 tys. zł. Ponadto zwiększenia obejmują wzrost wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych o kwotę 1 811 tys. zł.

Wartość nieruchomości inwestycyjnych jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2.

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE przychody i koszty z tytułu użytkowania

NIERUCHOMOŚCI INWESTYCYJNE	Stan na 31.12.2017	Stan na 31.12.2016
uzyskane przychody z tytułu użytkowania	3 947	174
poniesione koszty z tytułu użytkowania	338	170

21. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE

Inwestycje w jednostki stowarzyszone nie są istotnymi przedsięwzięciami z punktu widzenia Grupy.

22. AKTYWA FINANSOWE

DŁUGOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE W JEDNOSTKACH POWIĄZANYCH	Na dzień 31.12.2017	Na dzień 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Wartość udziałów i akcji spółek niepodlegających konsolidacji	27 464	19 993
Razem	27 464	19 993

Zestawienie jednostek powiązanych zaprezentowano we wprowadzeniu do sprawozdania na stronie 17.

Na wartość udziałów i akcji niepodlegających konsolidacji składają się udziały/akcje w Spółkach: Dams GmbH, Famur Institute Sp. z o.o., Mining Equipment Finance Sp. z o.o., OOO Famur Rosja, OOO Famur Ukraina, Famur India Mining Solutions, TOO Famur Kazachstan, SKW Biuro Projektowo-Techniczne Sp. z o.o., Biuro Projektów i Realizacji Inwestycji Separator Sp. z o.o., Fugo Projekt Sp. z o.o. Shan Dong Tagao Mining Equipment Manufacturing Co. Ltd. oraz pozostałe.

Na dzień bilansowy Grupa nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu lub do sprzedaży.

23. ZAPASY

Wartość zapasów po uwzględnieniu odpisów aktualizujących wynosi:

ZAPASY	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) materiały	142 987	63 551
b) półprodukty i produkty w toku	101 855	57 899
c) produkty gotowe	52 885	16 250
d) towary	9 974	-
Zapasy, razem	307 701	137 700

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ ZAPASÓW	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Stan na początek okresu	20 243	18 027
a) zwiększenia (z tytułu)	70 629	12 494
- utworzenie odpisu	6 840	12 494
- pozostałe (w tym włączenie do konsolidacji)	63 789	-
b) zmniejszenia (z tytułu)	9 397	10 278
- wykorzystanie	9 356	8 680
- rozwiązanie	41	1 557
- przekazanie do spółki wydzielonej	-	41
Stan odpisów aktualizujących wartość zapasów na koniec okresu	81 474	20 243

Na kwotę pozostałych zwiększeń składają się przede wszystkim odpisy na zapasy grupy Kopex, nad którą objęcie kontroli przez podmiot dominujący nastąpiło na dzień 30 czerwca 2017 roku.

24. KONTRAKTY DŁUGOTERMINOWE

	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Łączna kwota przychodów na dzień bilansowy dla otwartych kontraktów:	489 749	405 557
Minus faktury wystawione zgodnie z postępowaniem prac na dzień bilansowy dla otwartych kontraktów:	339 284	221 696
Ujęte w sprawozdaniu finansowym jako kwoty należne w ramach umowy o usługę budowlaną prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w należnościach z tyt. dostaw i usług	150 466	183 861
Kwoty przychodów z tytułu umów ujęte jako przychody za dany okres – zafakturowane	715 140	445 634

25. NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	Wartość godziwa należności z tytułu sprzedaży w postaci leasingu finansowego	Wartość godziwa należności z tytułu sprzedaży w postaci leasingu finansowego
	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Należności z tytułu leasingu finansowego, płatne w okresie:	55 256	31 497
Do jednego roku	36 980	15 869
Od roku do pięciu lat	18 276	15 628
Powyżej pięciu lat	-	-
Minus: przychód do uzyskania w kolejnych okresach	5 024	4 387
Wartość bieżąca minimalnych rat należnych rat leasingowych	50 232	27 110
W podziale na:		
Długoterminowe należności z tytułu leasingu finansowego (płatne w okresie powyżej 12 m-cy)	16 762	13 967
Krótkoterminowe należności z tytułu leasingu finansowego (płatne w okresie do 12 m-cy)	33 470	13 143

Jednostki Grupy nie określają wartości rezydualnej wyrobów oddanych w użytkowanie na podstawie umów leasingu finansowego. Przepisy zawarte w MSR 17 zalecają stosowanie degresywnych metod podziału kosztów finansowych na poszczególne okresy leasingu. Jednostki Grupy stosują metodę odwróconych okresów w celu ustalenia kwoty odsetek na poszczególne okresy leasingu i ujmuje ją w przychodach ze sprzedaży działalności podstawowej, zgodnie z opisanymi wyżej zasadami rachunkowości.

26. POZOSTAŁE AKTYWA KRÓTKOTERMINOWE

NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) od jednostek powiązanych	37 625	23 674
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	37 625	22 482
- do 12 miesięcy	37 625	22 482
- inne	-	1 192
b) należności od pozostałych jednostek	931 241	496 689
- z tytułu dostaw i usług, o okresie spłaty:	824 597	474 109
- do 12 miesięcy	824 597	474 109
- z tytułu podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	45 365	6 235
- inne	27 971	3 202
- z tytułu leasingu finansowego	33 308	13 143
Należności krótkoterminowe netto, razem	968 866	520 363
c) odpisy aktualizujące wartość należności	171 189	86 020
Należności krótkoterminowe brutto, razem	1 140 055	606 383

ZMIANA STANU ODPISÓW AKTUALIZUJĄCYCH WARTOŚĆ NALEŻNOŚCI KRÓTKOTERMINOWYCH	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Stan na początek okresu	86 020	74 661
a) zwiększenia (z tytułu)	96 709	17 061
- należności przeterminowane	9 181	8 961
- zagrożenie nieściągalności	0	6 997
- wycena należności w walutach na dzień bilansowy	256	1 103
- pozostałe (w tym włączenie do konsolidacji)	87 272	
b) zmniejszenia (z tytułu)	11 540	5 702
- wykorzystanie	1 248	872
- wycena należności w walutach na dzień bilansowy	1 353	93
- rozwiązanie	8 939	4 737
Stan odpisów aktualizujących wartość należności krótkoterminowych na koniec okresu	171 189	86 020

NALEŻNOŚCI Z TYTUŁU DOSTAW I USŁUG (PRZETERMINOWANE-BRUTTO) - Z PODZIAŁEM NA NALEŻNOŚCI NIE SPŁACONE W OKRESIE:	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) do 1 miesiąca	37 925	23 030
b) powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 455	13 976
c) powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	12 217	5 931
d) powyżej 6 miesięcy do 1 roku	13 865	5 334
e) powyżej 1 roku	141 560	19 882
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (brutto)	213 022	68 152
f) odpisy aktualizujące wartość należności z tytułu dostaw i usług przeterminowane	147 400	24 808
Należności z tytułu dostaw i usług, przeterminowane, razem (netto)	65 622	43 344

POZOSTAŁE AKTYWA DŁUGOTERMINOWE (ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE)	Stan na koniec okresu 31.12.2017		Stan na koniec okresu 31.12.2016	
		TPLN		TPLN
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:		2 927		3 300
- polisy majątkowe		-		242
- prowizje i opłaty		2 927		3 058
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem		2 927		3 300

KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017		Stan na koniec okresu 31.12.2016	
		TPLN		TPLN
a) czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów, w tym:		6 425		3 412
- odsetki i prowizje od kredytów i pożyczek		201		700
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych		147		-
- ubezpieczenia		3 151		1 820
- dokumentacja, analizy, certyfikaty		189		448
- pozostałe opłaty rozliczane w czasie		2 737		444
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe, razem		6 425		3 412

POZOSTAŁE KRÓTKOTERMINOWE AKTYWA FINANSOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017		Stan na koniec okresu 31.12.2016	
		TPLN		TPLN
a) udzielone pożyczki do spółek powiązanych (w tym głównie)		8 183		7 743
- SKW Sp. z o.o.		530		517
- TOO Famur Kazachstan		135		420
- OOO Famur Rosja		6 011		6 704
- Mining Equipment Finance Sp. z .o.o.		1 507		-
b) udzielone pożyczki do pozostałych jednostek		8 001		-
c) lokaty bankowe długoterminowe		35 500		-
suma		51 684		7 743

Środki pieniężne

Gotówka oraz ich ekwiwalenty składają się ze środków pieniężnych w kasie oraz środków pieniężnych na lokatach bankowych.

W związku z powyższym wartość księgowa tych aktywów odpowiada ich wartości godziwej.

27. KREDYTY I POŻYCZKI

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2017

Kredyt/ pożyczka	Siedziba	Kwota pobrana w TPLN	Termin spłaty	Waluta	Zaangażowanie kapitałowe na dzień w walucie pobrania	Zaangażowanie kapitałowe w TPLN na dzień	Oprocentowanie	Zabezpieczenia
PKO BP S.A.	Warszawa	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	58 000	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia, Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
PKO BP S.A.	Warszawa	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	92 000	WIBOR + marża	Hipoteka umowna łączna wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2020-11-30	PLN	-	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia, Zastaw rejestrowy na zapasach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia, Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową, Pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Raiffeisen Bank Polska S.A	Warszawa	50 000	2018-09-28	PLN	-	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia, Pełnomocnictwo do rachunków bankowych, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Bank Gospodarstwa Krajowego	Warszawa	40 000	2018-09-04	PLN	-	-	WIBOR + marża	Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia; Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową; Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
ICBC	Warszawa	80 000	2019-05-12	PLN	-	-	WIBOR + marża	Hipoteka umowna na nieruchomościach, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Dams GMBH	Velbert Niemcy	2 077	2018-12-31	EUR	2 077	9 499	EURIBOR + marża	Umowa ramowa
HSBC,ING,PKO BP, Invest 8,TDJ Equity - Umowa restrukturyzacyjna	Katowice	185 000	2022-03-31	PLN	189 717	189 717	WIBOR 3M + marża	Zastaw rejestrowy na rachunku, Zastaw rejestrowy na istotnych składnikach majątku
HSBC,ING,PKO BP, Invest 8 – Umowa restrukturyzacyjna	Katowice	250 000	2021-12-31	PLN	239 762	239 762	WIBOR 3M + marża	Zastawy rejestrowe i finansowe na akcjach i udziałach spółek zależnych. Zastaw rejestrowy na zbiorze rzeczy ruchomych i praw. Hipoteki na nieruchomościach, Zastawy finansowe na wierzytelnościach z rachunków bankowych, Poręczenie
Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	Warszawa	20 000	2018-05-24	PLN	-	-	WIBOR 1M+marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na zapasach + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Credit Agricole Bank Polska SA	Warszawa	20 000	2019-10-30	PLN	4 771	4 771	WIBOR 1M+marża	Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Credit Agricole Bank Polska SA	Warszawa	1 520	2019-10-30	PLN	1 520	1 520	WIBOR 1M+marża	Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Mbank S.A.	Warszawa	15 000	2019-10-30	PLN	7 090	7 090	WIBOR ON + marża	Hipoteka umowna + cesja praw z polisy
mBank S.A.	Warszawa	8 500	2019-10-31	PLN	6 534	6 534	WIBOR ON + marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna na nieruchomości + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Bank Millennium S.A.	Warszawa	10 000	2018-02-24	PLN	9 490	9 490	WIBOR 1M+marża	Weksel in blanco, Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
mBank S.A.	Warszawa	1 500	2018-02-28	PLN	1 076	1 076	WIBOR 1M + marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna na nieruchomości + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
BPIRI Separator Sp. z o.o.	Katowice	750		PLN	750	750	WIBOR 1M + marża	Umowa ramowa
naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek						293		

620 502

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK NA DZIEŃ 31.12.2016

Kredyt/ pożyczka	Siedziba	Kwota pobrana w TPLN	Termin spłaty	Waluta	Zaangażowanie kapitałowe na dzień w walucie pobrania	Zaangażowanie kapitałowe w TPLN na dzień	Oprocentowanie	Zabezpieczenia
PKO BP S.A.	Warszawa	58 000	2018-12-31	PLN	58 000	58 000	WIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
PKO BP S.A.	Warszawa	92 000	2018-12-31	PLN	92 000	92 000	WIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na maszynach i urządzeniach wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Hipoteka umowna łączna wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC
Bank Polska Kasa Opieki S.A.	Warszawa	100 000	2018-08-31	PLN	0	0	WIBOR 1M + marża	Zastaw rejestrowy na zapasach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Raiffeisen Bank Polska S.A	Warszawa	50 000	2018-09-28	PLN	0	0	WIBOR 1M + marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Pełnomocnictwo do rachunków bankowych Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Bank Gospodarstwa Krajowego	Warszawa	40 000	2018-09-04	PLN	0	0	WIBOR 1M + marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie ar. 777 KPC Weksel własny in blanco z deklaracją wekslową Hipoteka łączna umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Upoważnienie do rachunków bankowych
ICBC S.A.	Warszawa	80 000	2019-05-12	PLN	0	0	WIBOR 1M + marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Hipoteka umowna na nieruchomościach
mBank S.A.	Warszawa	30 000	2017-05-30	PLN	0	0	WIBOR 1M + marża	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 KPC Hipoteka umowna na nieruchomościach wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia
Dams GMBH	Velbert Niemcy	9 190	2017-12-31	EUR	2 077	9 190	EURIBOR + marża	Umowa pożyczki z 06-11-2012
Bank BGŻ BNP Paribas S.A.	Warszawa	20 000	2018-05-24	PLN	8 878	8 878	WIBOR + marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na zapasach + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Credit Agricole Bank Polska S.A.	Warszawa	20 000	2019-10-30	PLN	16 556	16 556	WIBOR + marża	Weksel in blanco, Hipoteka umowna + cesja praw z polisy, Zastaw rejestrowy na na środkach trwałych + cesja praw z polisy, Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
naliczone na dzień bilansowy odsetki od pożyczek							364	
						184 988		

28. OBLIGACJE

W styczniu 2016 roku Spółka Famur S.A. wyemitowała w ramach programu obligacji zabezpieczonych pierwszą transzę A o wartości nominalnej 108 milionów złotych. Obligacje te są oprocentowane według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR 6M powiększoną o marżę dla każdego 6-cio miesięcznego okresu rozliczeniowego.

Obligacje serii A zostały zdematerializowane i zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w dniu 12 stycznia 2016 r. Obligacje zarejestrowane w depozycie zostały oznaczone kodem ISIN PLFAMUR00038. Datą emisji Obligacji serii A jest 12 stycznia 2016 r. Datą wykupu Obligacji serii A jest dzień 13 stycznia 2020 r.

29. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KAPITAŁOWYM

Grupa zarządza kapitałem by zagwarantować, że należące do niej jednostki będą zdolne kontynuować działalność przy jednoczesnej maksymalizacji rentowności dla akcjonariuszy dzięki optymalizacji relacji zadłużenia do kapitału własnego. Ogólna strategia działania Grupy nie ulega zmianie.

Celem zarządzania ryzykiem kapitałowym jest zapewnienie kontynuowania działalności w takiej formie i zakresie, aby możliwe było zapewnienie zwrotu z inwestycji akcjonariuszom, zapewnienie korzyści dla innych zainteresowanych stron, a także utrzymanie optymalnej struktury kapitału w celu obniżenia jego kosztu. Aby utrzymać lub skorygować strukturę kapitału Grupa może zmienić kwotę dywidend do wypłacenia akcjonariuszom, emitować nowe akcje, zwiększać zadłużenie lub sprzedawać aktywa w celu obniżenia zadłużenia.

Grupa monitoruje kapitał przy pomocy wskaźnika zadłużenia. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek zadłużenia netto do łącznej wartości kapitału. Zadłużenie netto oblicza się jako sumę zobowiązań (obejmujących kredyty, pożyczki, zobowiązania handlowe i pozostałe) pomniejszoną o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Łączną wartość kapitału oblicza się jako kapitał własny wykazany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej plus zadłużenie netto.

Struktura kapitałowa Grupy obejmuje zadłużenie, na które składają się kredyty ujawnione w notcie nr 27, środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz kapitał przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej, w tym wyemitowane akcje, i zysk zatrzymany.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego jak również na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 i 31 grudnia 2016 Grupa spełnia wszelkie kowenanty z obowiązujących ją umów.

30. PODATEK ODROZCZONY

Poniżej zaprezentowano stan aktywów i rezerwy na podatek odroczony na dzień bilansowy w oparciu o najistotniejsze pozycje:

a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

ZMIANA STANU AKTYWÓW Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
Stan aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec okresu, razem, w tym:	36 443	36 256
a) odniesionych na wynik finansowy	35 273	36 227
- świadczenia na rzecz pracowników	8 192	3 827
- straty odliczane za lata poprzednie	87 980	2 370
- niewypłacone wynagrodzenia	1 127	767
- zobowiązania odsetkowe	1 436	158
- nie zrealizowane różnice kursowe	898	558
- odpisy aktualizujące majątek niefinansowy	16 491	3 608
- odpis aktualizujący majątek finansowy	12 693	1 390
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	3 356	2 108
- rozliczenie leasingu	1 929	3 712
- włączenie do konsolidacji	222	2 732
- niezafakturowane koszty do sprzedaży	4 289	-
- rezerwa na węgiel i deputat dla emerytów	2 990	-
- koszty niezapłaconych faktur art. 15b ustawy PDOP	84	-
- straty na kontraktach długoterminowych	1 587	-
- inne w tym:	1 419	14 997
aktywo na WNIP	-	13 609
- aktywo z tyt. różnicy pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	29 990	-
- zezwolenie SSE (niewykorzystana część)	8 800	-
- odpisy aktualizujące aktyw z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-148 210	-
b) odniesionych na całkowite dochody	1 170	29
- wycena aktuarialna	808	29
- zabezpieczenia przepływów pieniężnych (rachunkowość zabezpieczeń)	362	-

b) Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

ZMIANA STANU REZERWY Z TYTUŁU ODROZCZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
Stan rezerwy na podatek odroczony na koniec okresu, razem, w tym:	47 588	28 159
a) odniesionej na wynik finansowy	40 856	22 072
- amortyzacja środków trwałych	-	616
- rozliczenie leasingu	2 579	1 242
- kary i odszkodowania	778	-
- odsetki i prowizje dotyczące kredytów	379	1 014
- rezerwa z tyt. różnicy pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych	28 260	11 406
- dodatnie różnice kursowe	1 690	1 004
- wynik na kontraktach długoterminowych	7 044	6 578
- inne	126	212
b) odniesionej na kapitał własny	6 732	6 087
- przejście Famur Famak na MSR i wycena środków trwałych wg wartości godziwej	6 087	6 087
- wycena aktywów do wartości godziwej	414	-
- zabezpieczenia przepływów pieniężnych (rachunkowość zabezpieczeń)	231	-

31. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU LEASINGU FINANSOWEGO

	Wartość bieżąca rat leasingowych	Wartość bieżąca rat leasingowych
	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, wymagalne w ciągu:	31 386	1 099
jednego roku	17 123	541
dwóch do pięciu lat	14 263	558
powyżej pięciu lat	-	-
pomniejszone o przyszłe odsetki:	1 033	50
Wartość bieżąca przyszłych zobowiązań	30 353	1 048
Pomniejszona o kwoty wymagalne w ciągu 12 miesięcy (ujęte w zobowiązaniach krótkoterminowych)	16 415	508
Zobowiązanie wymagalne w okresie po 12 miesiącach	13 938	540

32. INNE ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE

Na saldo zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań składają się głównie zobowiązania handlowe oraz inne zobowiązania bieżące.

ZOBOWIĄZANIA KRÓTKOTERMINOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) wobec jednostek powiązanych	44 928	44 991
- kredyty i pożyczki, w tym:	17 069	9 099
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	27 859	35 643
- do 12 miesięcy	27 859	35 643
- inne	-	249
b) wobec pozostałych jednostek	812 311	509 209
- kredyty i pożyczki	203 954	175 798
- inne zobowiązania finansowe	16 415	2 280
- z tytułu dostaw i usług, o okresie wymagalności:	339 863	149 305
- do 12 miesięcy	339 863	149 305
- z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń i innych świadczeń	98 096	47 749
- z tytułu wynagrodzeń	21 533	7 276
- inne	132 449	126 801
Zobowiązania krótkoterminowe, razem	857 239	554 200

Zdaniem Zarządu Jednostki Dominującej wartość księgowa zobowiązań finansowych jest zbliżona do ich wartości godziwej.

INNE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) biernie rozliczenia międzyokresowe kosztów	-	-
b) rozliczenia międzyokresowe przychodów	16 665	21 999
- długoterminowe	-	3 437
- krótkoterminowe (w tym:)	16 665	18 562
- poręczenie	-	625
- kombajn i części oddane w komis	3 381	2 797
- dotacja	13 284	15 140
Inne rozliczenia międzyokresowe, razem	16 665	21 999

33. REZERWY

ZMIANA STANU DŁUGOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	19 222	21 132
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	5 479	6 735
- rezerwy na świadczenia emerytalne	1 018	1 327
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	12 724	13 070
b) stan na koniec okresu	32 042	19 222
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	10 955	5 479
- rezerwy na świadczenia emerytalne	5 530	1 018
- rezerwa na inne świadczenia pracownicze	15 557	12 724

ZMIANA STANU KRÓTKOTERMINOWEJ REZERWY NA ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I PODOBNE (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	15 514	12 887
- rezerwa na świadczenia pracownicze	6 654	4 748
- rezerwa na świadczenie emerytalne	162	121
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	1 417	1 493
- rezerwa na urlopy	7 281	6 525
b) stan na koniec okresu	28 443	15 514
- rezerwa na świadczenia pracownicze	9 576	6 654
- rezerwa na świadczenie emerytalne	1 630	162
- rezerwa na nagrody jubileuszowe	3 589	1 417
- rezerwa na urlopy	13 648	7 281

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW DŁUGOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	8 364	7 797
- rezerwa na kary	314	390
- rezerwa na zobowiązania	57	653
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	7 993	6 754
b) stan na koniec okresu	5 679	8 364
- rezerwa na kary	3 413	314
- rezerwa na pozostałe koszty	-	57
- rezerwa na naprawy gwarancyjne	2 266	7 993

ZMIANA STANU POZOSTAŁYCH REZERW KRÓTKOTERMINOWYCH (WG TYTUŁÓW)	Stan na koniec okresu 31.12.2017	Stan na koniec okresu 31.12.2016
	TPLN	TPLN
a) stan na początek okresu	19 029	31 853
- rezerwa na węgiel dla emerytów	-	-
- gwarancje i reklamacje	3 102	4 445
- rezerwa na pozostałe koszty	13 847	21 897
- rezerwa na ryzyko procesowe	760	729
- rezerwa na kary	1 320	4 782
b) stan na koniec okresu	64 416	19 029
- rezerwa na węgiel dla emerytów	-	-
- gwarancje i reklamacje	13 244	3 102
- rezerwa na pozostałe koszty	33 461	13 847
- rezerwa na ryzyko procesowe	4 582	760
- rezerwa na kary	10 656	1 320
- pozostałe	2 473	-

Wzrost wartości rezerw wynika głównie z rezerw ujętych w GK Kopex. Ponadto na wzrost pozostałych rezerw krótkoterminowych miało wpływ głównie utworzenie rezerwy na ryzyko podatkowe opisane w nocie 11.

Stan rezerw aktuarialnych. Dotyczy rezerwy emerytalnej, rentowej i jubileuszowej

ZMIANA WARTOŚCI ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU OKREŚLONYCH ŚWIADCZEŃ	Za okres 1.1.2017-31.12.2017		Za okres 1.1.2016-31.12.2016	
	TPLN		TPLN	
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na początek okresu	8 076		9 676	
Koszt bieżących świadczeń	907		266	
Koszt odsetkowy	543		201	
Zyski/straty aktuarialne z przeszacowania i zmian założeń:	-3 080		-452	
Koszt przeszłego zatrudnienia, w tym straty/zyski z tytułu ograniczeń	481		0	
Świadczenia wypłacone	-3 078		-1 615	
Włączenie do konsolidacji	19 008		0	
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na koniec okresu	22 857		8 076	

Prezentacja stanu rezerw aktuarialnych składa się z rezerw jubileuszowych, emerytalnych i rentowych i nie obejmuje rezerwy na deputaty węglowe.

	Wycena na dzień 31.12.2017	Wycena na dzień 31.12.2016
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,30%	0,00%
Stopa zwrotu z inwestycji	3,30%	3,20%
Współczynnik mobilności	14,00%	13,00%

Poniżej zaprezentowano analizę wysokości rezerw pracowniczych przy zmianie wskaźników (założeń).

	TPLN
Stopa zwrotu z inwestycji -1 w stosunku do założonej	39 684
Stopa zwrotu z inwestycji +1 w stosunku do założonej	35 537
Stopa wzrostu płac i cen węgla -1 w stosunku do założonej	34 386
Stopa wzrostu płac i cen węgla +1 w stosunku do założonej	40 625

34. KAPITAŁ PODSTAWOWY

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Liczba akcji w szt.
A	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	432 460 830
B	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	49 039 170
C	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	4 970 000
D	zwykłe na okaziciela / nieuprzywilejowane	43 677 000
E	zwykłe imienne / nieuprzywilejowane	29 293 500
Liczba akcji razem w szt.		559 440 500
Kapitał zakładowy, razem w tys. zł		5 594
Wartość nominalna jednej akcji		0,01

	Stan na 30.06.2017	Stan na 31.12.2016
Liczba akcji w szt.	559 440 500	486 470 000

Dla powyższego kapitału brak ograniczeń co do wypłaty dywidend oraz zwrotu kapitału.

35. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ ICH WARTOŚCI NOMINALNEJ

Wartość kapitału zapasowego ze sprzedaży akcji serii B i C powyżej ich wartości nominalnej na dzień 31 grudnia 2016 wynosił 153 720 tys. zł.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Famur S.A. wyemitował 43 677 000 akcji serii D oraz 29 293 500 akcji serii E o wartości nominalnej 0,01 zł. każda. W wyniku przeprowadzonej transakcji kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej wzrósł o 393 083 tys. zł i wynosi na dzień 31 grudnia 2018 roku 546 803 tys. zł.

36. ZYSKI ZATRZYMANE

Na dzień 31.12.2017 r. kwota zysków zatrzymanych przypadających akcjonariuszom podmiotu dominującego wynosi 599 195 tys. zł, na które składa się

- zysk Grupy roku bieżącego, przypadający akcjonariuszom podmiotu dominującego w wysokości 48 529 tys. zł
- zyski straty aktuarialne przypadające akcjonariuszom podmiotu dominującego 259 tys. zł
- zyski zatrzymane lat ubiegłych przypadająca akcjonariuszom podmiotu dominującego w wysokości 550 407 tys. zł

37. SPRZEDAŻ SPÓŁEK ZALEŻNYCH

W 2017 roku nie wystąpiła sprzedaż spółek zależnych.

38. POŁĄCZENIE I PODZIAŁ SPÓŁEK

W dniu 27 czerwca 2017 r. FAMUR S.A. nabyła 48.932.015 akcji Kopex S.A., stanowiących ok. 65,83% kapitału zakładowego, tym samym przejmując kontrolę nad Kopex S.A. oraz jej spółkami zależnymi. Ujęcie objęcia kontroli w skonsolidowanych danych finansowych przeprowadzono metodą nabycia. Udziały niekontrolujące ujęto w kapitałach proporcjonalnie do posiadanych przez nich akcji. Na dzień 30 czerwca 2017 roku wystąpiły udziały niekontrolujące w wysokości odpowiadającej 34,17% aktywów netto Grupy Kopex. Akcjonariat jest rozporoszony.

39. INSTRUMENTY FINANSOWE

W ramach Grupy Kapitałowej Famur spółki posiadają pochodne instrumenty finansowe typu forward zabezpieczające kursy walut oraz IRS zabezpieczający ryzyko stopy procentowej.

Instrumenty pochodne (grupy instrumentów)	Planowana data realizacji	Wartość przyszłych przepływów pieniężnych wg kursu terminowego	Wartość rynkowa transakcji zabezpieczających na dzień 31.12.2017	Zabezpieczane ryzyko
		TPLN	TPLN	
Forward - sprzedaż EUR	I kwartał 2018	134 131	131 445	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	I kwartał 2018	5 435	5 311	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	II kwartał 2018	67 232	65 775	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż USD	II kwartał 2018	2 511	2 418	Ryzyko walutowe
Forward - sprzedaż EUR	III kwartał 2018	41 705	40 672	Ryzyko walutowe
IRS	I kwartał 2020	108 000	107 961	Ryzyko stopy procentowej
Razem		359 014	353 582	

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące wartości godziwych instrumentów finansowych, dla których jest możliwe ich oszacowanie:

- Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, krótkoterminowe depozyty bankowe oraz krótkoterminowe kredyty bankowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na szybką zapadalność tych instrumentów.
- Należności handlowe, pozostałe należności, zobowiązania handlowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na ich krótkoterminowy charakter.
- Otrzymane pożyczki i kredyty bankowe. Wartość bilansowa wyżej wymienionych instrumentów jest zbliżona do ich wartości godziwej z uwagi na zmienny, oparty na stopach rynkowych charakter ich oprocentowania.

Wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych typu forward zabezpieczających kursy walut jest oszacowana dla składnika aktywów na poziomie 2 jako dane wejściowe inne niż ceny notowane, które są obserwowalne w odniesieniu dla danego składnika. Przyszłe przepływy pieniężne wycenia się w oparciu o kursy wymiany z kontraktów forward w oparciu o uzyskany kurs wymiany forward na koniec okresu sprawozdawczego. Instrumenty finansowe mają określony (umowny) termin i dlatego podlegają wycenie na każdy okres sprawozdawczy. Podmiot dominujący z dniem 1 stycznia 2017 roku wprowadził rachunkowość zabezpieczeń. Objęte są nią kontrakty forward, które zgodnie z przyjętymi zasadami są efektywne.

Instrumenty finansowe w podziale na klasy na dzień 31.12.2017 i 31.12.2016

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w TPLN	
	31.12.2017	31.12.2016
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności spełniające definicję instrumentów finansowych (w tym leasingi i pożyczki)	1 025 419	544 524
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	681 762	434 114
Razem aktywa finansowe	1 707 181	978 638
Długoterminowe pozostałe zobowiązania	110 842	112 022
Zobowiązania długoterminowe z tytułu leasingu finansowego	13 938	3 068
pożyczki i kredyty bankowe	620 502	184 898
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	409 143	311 980
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu leasingu finansowego	16 415	2 297
Razem zobowiązania finansowe	1 170 840	614 265

Według oceny Grupy wartość godziwa środków pieniężnych, krótkoterminowych lokat, należności z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu dostaw i usług, kredytów w rachunku bieżącym oraz pozostałych zobowiązań krótkoterminowych nie odbiega od wartości bilansowych głównie ze względu na krótki termin zapadalności.

Instrumenty finansowe w podziale na kategorie wartości bilansowe na dzień 31.12.2017 i 31.12.2016

Wyszczególnienie	Wartość bilansowa w TPLN	
	31.12.2017	31.12.2016
Pożyczki udzielone i należności własne	990 419	508 728
Lokaty pieniężne, o okresie zapadalności dłuższym niż 3 miesiące	35 000	
Środki pieniężne	681 762	434 114
Razem aktywa finansowe według kategorii	1 707 181	942 842
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe	519 985	431 279
Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek	620 502	184 898
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	30 353	5 365
Razem zobowiązania finansowe według kategorii	1 170 840	621 542

40. CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Ryzyko kredytowe

01.01.2017 - 31.12.2017

STRUKTURA WIEKOWA NALEŻNOŚCI FINANSOWYCH	Wartość nominalna należności TPLN	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości TPLN	Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości	
			<360 dni	1-5 lata
Należności z tytułu dostaw i usług	862 222	796 602	65 620	-
Pozostałe należności finansowe	83 542	82 424	1 118	-
Razem	945 764	879 026	66 738	-

01.01.2016 - 31.12.2016

STRUKTURA WIEKOWA NALEŻNOŚCI FINANSOWYCH	Wartość nominalna należności TPLN	Należności nieprzeterminowane, które nie utraciły wartości TPLN	Należności przeterminowane, które nie utraciły wartości	
			<360 dni	1-2 lata
Należności z tytułu dostaw i usług	496 591	469 606	26 985	-
Pozostałe należności finansowe	32 931	32 931	-	-
Razem	529 522	502 537	26 985	-

Ryzyko związane z płynnością

01.01.2017 - 31.12.2017

STRUKTURA WIEKOWA ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	Suma zobowiązań TPLN	Zobowiązania wymagalne w okresie TPLN	
		<360 dni	1-5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	367 722	367 712	10
Kredyty i pożyczki	620 502	221 023	399 479
Pozostałe zobowiązania finansowe	147 652	22 872	124 780
Razem	1 135 876	611 607	524 269

01.01.2016 - 31.12.2016

STRUKTURA WIEKOWA ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	Suma zobowiązań TPLN	Zobowiązania wymagalne w okresie TPLN	
		<360 dni	1-5 lat
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	184 947	184 473	474
Kredyty i pożyczki	184 898	184 898	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	266 419	151 329	115 090
Razem	636 264	520 700	115 564

Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe

Według stanu na 31.12.2017

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa TPLN	Wartość narażona na ryzyko TPLN	EUR/PLN wynik finansowy		RUB/PLN wynik finansowy		USD/PLN wynik finansowy		Inne/PLN wynik finansowy	
			Kurs EUR/PLN +10%	Kurs EUR/PLN -10%	Kurs CZK/PLN +10%	Kurs CZK/PLN -10%	Kurs USD/PLN +10%	Kurs USD/PLN -10%	Kurs inne/PLN +10%	Kurs inne/PLN -10%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	681 762	42 026	2 929	-2 929	236	-236	59	-59	979	-979
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	973 735	54 660	2 614	-2 614	1291	-1291	7	-7	1554	-1554
Zobowiązania finansowe	30 353	3 754	-	-	-	-	-347	347	-29	29
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	619 115	65 141	-2038	2038	-4121	4121	-6	6	-349	349
Kredyty i pożyczki	620 502	9 499	-950	950	-	-	-	-	-	-

Według stanu na 31.12.2016

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	Wartość bilansowa TPLN	Wartość narażona na ryzyko TPLN	EUR/PLN wynik finansowy		CZK/PLN wynik finansowy		USD/PLN wynik finansowy		Inne/PLN wynik finansowy	
			Kurs EUR/PLN +10%	Kurs EUR/PLN -10%	Kurs CZK/PLN +10%	Kurs CZK/PLN -10%	Kurs USD/PLN +10%	Kurs USD/PLN -10%	Kurs inne/PLN +10%	Kurs inne/PLN -10%
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	67 655	6 695	-6 695	1	-1	41	-41	28	-28
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	500 985	49 498	3 843	-3 843	176	-176	455	-455	484	-484
Zobowiązania finansowe	5 365	3 805	-381	381	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	431 279	8 653	-794	794	-47	47	-6	6	-18	18
Kredyty i pożyczki	184 898	9 463	-946	946	-	-	-	-	-	-

31.12.2017

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	TPLN	Ryzyko stopy procentowej wpływ na wynik	
		TPLN + 100 pb	TPLN - 100 pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	681 762	6 818	-6 818
aktywa finansowe	51 684	517	-517
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	862 222	8 622	-8 622
Zobowiązania finansowe	30 353	-304	304
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	619 115	-6 191	6 191
Kredyty i pożyczki	620 502	-6 205	6 205

31.12.2016

Pozycja w sprawozdaniu finansowym	TPLN	Ryzyko stopy procentowej wpływ na wynik	
		TPLN + 100 pb	TPLN - 100 pb
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	434 114	4 341	-4 341
aktywa finansowe	7 743	77	-77
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	500 985	5 010	-5 010
Zobowiązania finansowe	5 365	-54	54
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	431 279	-4 313	4 313
Kredyty i pożyczki	184 898	-1 849	1 849

41. ZYSKI/STRATY NETTO ORAZ PRZYCHODY/KOSZTY Z TYTUŁU INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

Zyski lub straty netto z tytułu instrumentów finansowych w podziale na kategorie	Wartość bilansowa w TPLN	
	31.12.2016	31.12.2016
Zyski lub straty netto dotyczące aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności	9 734	1 689
Zyski lub straty netto dotyczące udzielonych i otrzymanych pożyczek	- 977	3 408
Zyski lub straty netto dotyczące należności i zobowiązań handlowych	-15 406	- 1069
Zyski lub straty netto dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej	-	-205
Zyski lub straty netto dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych wg zamortyzowanego kosztu (z wyłączeniem zobowiązań handlowych)	-	-
Zyski/straty dotyczące środków pieniężnych	--173	-6 794
Razem zyski lub straty netto z tytułu instrumentów finansowych	-2 971	-2 971
Pozostałe przychody/koszty finansowe z tytułu innych pozycji niż instrumenty finansowe	-30 405	-5 690
Razem przychody/koszty finansowe	-33 376	-8 661

Grupa nie posiada należności z tytułu odsetek związanych z aktywami finansowymi, które utraciły wartość.

42. NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPLYWÓW PIENIĘŻNYCH

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych sporządzono, zgodnie z postanowieniami MSR 7. Spółki Grupy sporządzają Sprawozdanie z przepływów pieniężnych zgodnie z wymogami standardu oraz prezentują go jako integralną część sprawozdania finansowego za każdy okres, za który sporządza się sprawozdanie finansowe.

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych przedstawia informacje na temat przepływów pieniężnych zaistniałych w ciągu okresu, w podziale na działalność operacyjną, inwestycyjną i finansową. Spółki Grupy prezentują przepływy pieniężne z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej w sposób najbardziej odpowiedni dla rodzaju prowadzonej przez nie działalności. W sporządzonym Sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wartość odsetek z tytułu leasingu finansowego, należnych spółkom Grupy wyłączonym z konsolidacji zakwalifikowano, zgodnie z wymogami prezentacji określonych w MSSF w części działalności operacyjnej.

Przy przejściu lub sprzedaży jednostek zależnych łączne przepływy pieniężne prezentowane są odrębnie i zaliczane do działalności inwestycyjnej.

Przy przejściu jak i sprzedaży jednostek zależnych spółki w odniesieniu do każdego okresu sprawozdawczego wykazują w łącznych kwotach:

- ogólną kwotę za jaką nabyto lub sprzedano jednostkę,
- część zapłaty uiszczonej przy nabyciu lub uzyskanej przy sprzedaży, gdy płatności dokonano w formie pieniężnej lub ekwiwalentów środków pieniężnych,
- kwotę środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych w jednostce zależnej, która została przejęta lub sprzedana,
- wartość aktywów i pasywów połączonych w najważniejsze kategorie, innych niż środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych w jednostce zależnej przejętej lub sprzedanej.

STRUKTURA ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK I KONIEC OKRESU	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017
	TPLN
a) środki pieniężne razem (stan na początek okresu)	434 114
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	434 114
b) środki pieniężne razem (stan na koniec okresu)	681 762
- środki pieniężne w kasie i na rachunkach	681 762
Zmiana stanu środków pieniężnych	247 620
Środki pieniężne z działalności operacyjnej	192 211
Środki pieniężne z działalności inwestycyjnej	-231 332
Środki pieniężne z działalności finansowej	286 939
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	-170

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ZOBOWIĄZAŃ	Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017
	TPLN
ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ	100 197
1. Stan zobowiązań operacyjnych na początek okresu	369 409
1.1. stan zobowiązań na początek okresu	669 291
1.2. stan zobowiązań inwestycyjnych na początek okresu	-1 094
1.3. stan zobowiązań finansowych na początek okresu	-5 365
1.4. stan kredytu na początek okresu	-184 898
1.5. podatek dochodowy	-573
1.6. stan zobowiązań z tyt. Dywidendy	-107 952
2. Stan zobowiązań operacyjnych na koniec okresu	469 606
2.1. stan zobowiązań na koniec okresu	1 381 497
2.2. stan zobowiązań inwestycyjnych na koniec okresu	-4 819
2.3. stan zobowiązań finansowych na koniec okresu	-36 167
2.4. stan kredytu na koniec okresu	-620 502
2.5. podatek dochodowy	-6 919
2.6. stan zobowiązań z tyt. Obligacji	-107 952
2.7. kompensaty	14 431
3. Stan zobowiązań operacyjnych włączony do konsolidacji	- 122 360

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU NALEŻNOŚCI		Za okres 01.01.2017 - 31.12.2017
		TPLN
ZMIANA STANU NALEŻNOŚCI		-28 101
1. Stan należności na początek okresu		537 724
1.1. stan należności długoterminowych na początek okresu		22 653
1.2. stan należności krótkoterminowych na początek okresu		520 363
1.3. Stan należności z tyt. pdop na początek okresu		-1 105
1.4. Należności finansowe		-3 396
1.5. Stan należności inwestycyjnych na początek okresu		-791
2. Stan należności na koniec okresu		565 825
2.1. stan należności długoterminowych na koniec okresu		50 234
2.2. stan należności krótkoterminowych na koniec okresu		968 866
2.3. Stan należności z tyt. pdop na koniec okresu		-3 301
2.4. Kompensaty		-34 716
1.5. Stan należności inwestycyjnych na koniec okresu		-4 355
1.6. Nie zapłacone odsetki od udzielonych pożyczek		-580
3. Stan należności włączony do konsolidacji		-410 323

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ZAPASÓW		Za okres 01.01.2017 -31.12.2017
		TPLN
ZMIANA STANU ZAPASÓW		-55 255
1. Stan zapasów na początek okresu		137 700
1.1. stan zapasów na początek okresu według Bilansu		137 700
2. Stan zapasów na koniec okresu		307 701
2.1. stan zapasów na koniec okresu według Bilansu		307 701
3. Stan zapasów włączony do konsolidacji		-114 746

SPECYFIKACJA DO ZMIANY STANU ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH		Za okres 01.01.2017 -31.12.2017
		TPLN
ZMIANA STANU ROZLICZEŃ MIĘDZYOKRESOWYCH		-32 485
1. Różnica /aktywa/		373
stan długoterminowych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		39 556
stan długoterminowych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		39 370
Podatek odroczony - korekta zysku netto - początek okresu		-36 256
Podatek odroczony - korekta zysku netto - koniec okresu		-36 443
2. Różnica /aktywa/		-3 013
stan krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		3 412
stan krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		6 425
3. Różnica /pasywa/		-29 845
stan innych rozliczeń międzyokresowych na początek okresu		-21 999
stan innych rozliczeń międzyokresowych na koniec okresu		-16 665
3. Stan rozliczeń międzyokresowych włączony do konsolidacji		-24 511

43. DOTACJE

Prezentowane w bilansie w pozostałych zobowiązaniach - rozliczeniach międzyokresowych, to głównie środki o wartości 12 472 696,18 zł., które Spółka Famur S.A. otrzymała w latach 2010-2012 jako dofinansowanie z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka w związku z realizacją inwestycji obejmującej rozbudowę oraz modernizację istniejącego przedsiębiorstwa. Z dotacji rozliczono w 2017r. kwotę 3 291 987,46 zł

Otrzymane dotacje dotyczą sfinansowania aktywów podlegających amortyzacji i podlegają rozliczeniu poprzez korektę zmniejszenia kosztów amortyzacji aktywów trwałych dofinansowanych dotacją.

44. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE

Dane skonsolidowane w TPLN	Stan na 31 grudnia 2017	Stan na 31 grudnia 2016
	TPLN	TPLN
Zobowiązania warunkowe	241 315	252 876
- udzielone gwarancje, w tym:	179 766	69 312
- przetargowe	6 004	3 444
- dobrego wykonania kontraktu	135 478	64 830
- pozostałe	38 284	1 038
- poręczenia i weksle na rzecz instytucji finansowych	5485	125 000
- wykup wierzytelności	48 563	58 564
- pozostałe	7 501	-

45. INFORMACJA O ZNACZĄCYCH TRANSAKCJACH Z KLIENTAMI

Istotne transakcje z klientami, w przypadku gdy przychody z tymi kontrahentami stanowią 10% i więcej łącznych przychodów, zostały opisane w sprawozdaniu z działalności Grupy FAMUR.

46. WYNAGRODZENIE INSTRUMENTAMI KAPITAŁOWYMI SPÓŁKI

Nie dotyczy.

47. PROGRAM ŚWIADCZEŃ EMERYTALNYCH

Nie dotyczy.

48. KOREKTA BŁĘDU

Nie występuje.

49. INFORMACJE DODATKOWE

1. W dniu 1 marca 2017 r. Sąd Rejonowy Katowice - Wschód w Katowicach dokonał rejestracji spółki Mining Equipment Finance sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach (adres: ul. Armii Krajowej 41, 40 - 698 Katowice) pod numerem KRS: 0000666235. Jedynym wspólnikiem spółki w dniu jej zawiązania był Emitent, który objął 100 udziałów o łącznej wysokości 5.000,00 zł.
2. W dniu 13 marca 2017r. FAMUR S.A. nabył 1 027 akcji zwykłych, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMA S.A.
3. W dniu 3 kwietnia 2017 r. FAMUR FAMA S.A. zawarł umowę zakupu 100% udziałów Fugo Zamek sp. z o.o. Cena 100% udziałów Fugo dających tyle samo głosów w Zgromadzeniu Wspólników, wraz ze wszystkimi wynikającymi z nich prawami, wynosi 14.000.000 zł (czternaście milionów złotych). Strony postanowiły, że cena sprzedaży zostanie zapłacona w terminie siedmiu dni od daty zawarcia umowy sprzedaży. FAMA S.A. nabywa prawo własności sprzedawanych udziałów z dniem 3 kwietnia 2017 roku. Decyzja o akwizycji Fugo została podjęta z uwagi na dobrą ocenę perspektyw rynku na którym działa FAMA S.A., i tym samym konieczność zapewnienia dodatkowych mocy produkcyjnych i kompetencji wpisujących się w profil produkcji FAMA S.A. – m.in. w

obrębie produkcji maszyn przeladunkowych oraz maszyn i urządzeń znajdujących zastosowanie w sektorze górnictwa odkrywkowego. Przejęcie Fugo będzie istotnym uzupełnieniem mocy produkcyjnych FAMAK.

4. W dniu 12 kwietnia 2017r. FAMUR S.A. nabył 39 282 akcje zwykłe, na okaziciela serii C, o wartości nominalnej 1 zł każda, spółki FAMUR FAMAK S.A. Po tej transakcji Famur (podmiot dominujący) jest właścicielem 100% kapitału spółki FAMAK S.A.
5. W dniu 5 czerwca 2017 r. na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu FAMUR S.A. podjęto uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego, w wyniku której dnia 9 czerwca 2017 r. większościowy akcjonariusz FAMUR S.A. objął 43.677.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D oraz 29.293.500 akcji zwykłych imiennych serii E oraz pokrył te akcje wkładem pieniężnym wynoszącym łącznie 401.337.750 zł.
6. W dniu 27 czerwca 2017 r. FAMUR S.A. nabyła 48.932.015 akcji Kopex S.A., stanowiących ok. 65,83% kapitału zakładowego, tym samym przejmując kontrolę nad Kopex S.A. oraz jej spółkami zależnymi.
7. W dniu 29 czerwca 2017 r. Zarząd FAMUR S.A. uzgodnił i podpisał wraz z Zarządem Kopex S.A. plan podziału Kopex S.A. poprzez wydzielenie części majątku Kopex S.A. i przeniesienie jej na FAMUR S.A.
8. Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach zarejestrował 20 lipca 2017 r. podwyższenie kapitału zakładowego FAMUR S.A. do kwoty 5.594.405,00 zł.
9. W dniu 25 lipca 2017.r Fugo S.A. (spółka zależna Emitenta) zawarła umowę z syndykiem masy upadłości Famago sp. z o.o. w upadłości (dalej: „Famago”) dotyczącej nabycia przez Fugo S.A. zorganizowanej części przedsiębiorstwa, wchodzącego w skład Famago, za cenę 11.060.001 zł.
10. Biegły rewident wydał 28 lipca 2017 r. pozytywną opinię z badania planu podziału Kopex S.A.
11. W dniu 28 sierpnia 2017r. spełnił się ostatni z umownych warunków zbycia udziałów celem umorzenia na rzecz spółki Tiefenbach Polska Sp. z o. o., co skutkowało przeniesieniem z dniem 28 sierpnia 2017r. 49 udziałów w spółce Tiefenbach Polska Sp. z o.o. posiadanych dotychczas przez Kopex S.A. (spółkę zależną Emitenta) na Tiefenbach Polska Sp. z o.o.
12. Dnia 30 sierpnia 2017 r. 43.677.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D zostało wprowadzonych do obrotu na rynku regulowanym.
13. W dniu 6 października 2017 r. spółka Kopex Australia została wykreślona z rejestru spółek i utraciła byt prawny.
14. Dnia 30 listopada 2017 r. Emitent oraz jego spółka zależna Mining Equipment Finance sp. z o.o. (dalej: „SPV”) zawarły umowę z Funduszem Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy Fundusz Zamknięty Aktywów Niepublicznych (dalej „Fundusz”), w imieniu i na rzecz którego działa Polski Fundusz Rozwoju S.A., na mocy której strony uzgodniły zasady wspólnego przedsięwzięcia w postaci inwestycji w SPV. Celem nawiązania współpracy jest udostępnianie kontrahentom przez konsorcjum SPV i Emitenta maszyn górniczych na podstawie umów leasingu lub innych umów o podobnym charakterze. Zgodnie z założeniami Umowy, Strony będą partycypować w finansowaniu SPV według ustalonego schematu w latach 2017-2019. Zaangażowanie kapitałowe Funduszu zostało uzależnione od spełnienia szeregu warunków, w tym m.in. zgody UOKiK na koncentrację oraz wprowadzenia określonych zmian w umowie spółki SPV.
15. W dniu 22 grudnia 2017 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał zgodę na dokonanie koncentracji, polegającej na wspólnym przedsięwzięciu opisanym w punkcie powyżej.
16. Biegły rewident Leszek Lerch, reprezentujący podmiot uprawniony do badania Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, wpisany na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów), wydał opinię o sprawozdaniu proforma do memorandum informacyjnego.

ISTOTNE ZDARZENIA JEDNORAZOWE UJĘTE W WYNIKU 2017 ROKU

W 2017 roku w Spółce Famur Finance sp. z o.o. została przeprowadzona kontrola celno-skarbowa w zakresie podatku od towarów i usług za październik 2013 roku. Zgodnie ze stanowiskiem Organu wyrażonym w wyniku kontroli, podstawa opodatkowania VAT z tytułu aportu za kontrolowany okres, została błędnie ustalona, a w konsekwencji - w ocenie Organu - Spółka zadeklarowała błędną wysokość podatku naliczonego w deklaracji VAT-7 za październik 2013 roku. W wyniku złożonych korekt Spółka dokonała zapłaty podatku VAT do urzędu skarbowego w kwocie 48.899.276,00 zł oraz dokonała zapłaty odsetek w kwocie 16.925.848 zł. Spółka podjęła decyzję o wystąpieniu do urzędu skarbowego o zwrot kwoty naliczonych i zapłaconych odsetek w kwocie 16.925.848 zł. Zdaniem Zarządu Spółki rozliczenie dokonane przez Spółkę było zgodne zobowiązującymi w październiku 2013 r. przepisami jak i obowiązującym w tym okresie stanowiskiem organów podatkowych i orzecznictwem sądów administracyjnych oraz poparte było wynikiem czynności sprawdzających w ramach kontroli podatkowej, dokonanej przez Pierwszy Urząd Skarbowy w Katowicach. Pomimo zasadności dochodzenia przez Spółkę należności z tytułu odsetek w kwocie 16 925 848 zł, Zarząd Spółki, kierując się zasadą ostrożności, podjął decyzję o utworzeniu odpisu aktualizującego należność, w postaci odsetek w wysokości 16 925 848 zł. Na decyzję o utworzeniu wyżej wskazanego odpisu wpłynęły dotychczasowe działania organów podatkowych w szczególności obserwowana zmienność podejścia w zakresie interpretacji przepisów podatkowych. Odpis rozpoznany został w sprawozdaniu w ciężar kosztów finansowych.

W dniu 19 lutego 2018 r. Zarząd Kopex S.A.(dalej: Kopex) podjął uchwałę o rozwiązaniu rezerwy w kwocie 19.000.000 zł na ryzyko zagrożenia karami umownymi wynikającymi z nieterminowej realizacji kontraktu U/J910/0088/Z/15 z dnia 12.11.2015 r., w związku z wejściem w życie Ugody z dnia 13 października 2017 r., zawartej z E003B7 Sp. z o.o. z siedzibą w Jaworznie. W związku z zawarciem i wejściem w życie ww. ugody, ryzyko naliczenia kar umownych wynikających z nieterminowej realizacji kontraktu za okres do dnia zawarcia ugody tj. 13.10.2017 r. zostało zniwelowane. Rozwiązanie rezerwy ujęte zostało w sprawozdaniu skonsolidowanym Grupy FAMUR w pozostałych przychodach operacyjnych.

50. ZDARZENIA PO DACIE BILANSU

1. W dniu 25 stycznia 2018 r. uprawomocniło się postanowienie o zarejestrowaniu przez Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zmian umowy spółki zależnej Emitenta tj. Mining Equipment Finance Sp. z o.o. Tym samym został spełniony ostatni warunek zaangażowania kapitałowego Funduszu w Mining Equipment Finance Sp. z o.o.
2. W dniu 8 lutego 2018 r. Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła memorandum informacyjne, sporządzone w związku z ofertą publiczną akcji nowej serii F, kierowanej do akcjonariuszy Kopex S.A. w związku z jej podziałem poprzez przeniesienie części majątku na Emitenta, zgodnie z planem podziału z dnia 29 czerwca 2017 r.
3. W dniu 6 marca 2018 r. Komisja Nadzoru Finansowego zatwierdziła aneksy nr 1, 2 i 3 do wyżej wskazanego memorandum informacyjnego.
4. W dniu 13 kwietnia 2018 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Famur S.A. podjęło uchwałę o podziale Kopex S.A. i połączeniu wydzielonej części z Famur S.A. oraz o podwyższeniu kapitału zakładowego Famur S.A. w drodze emisji 15 322 712 akcji zwykłych serii F o wartości nominalnej 0,01 zł każda.

51. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Transakcje z jednostką dominującą

za okres od 01.01.17 do 31.12.17	Sprzedaż usług	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych
TDJ Equity I Sp. z o.o	-	-	-	99	-	-	-	-	-

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż usług	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych
TDJ Equity I Sp. z o.o	-	-	-	1 430	-	1	-	230	-

Transakcje z jednostkami zależnymi i pozostałymi powiązanymi

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
jednostki zależne od Famur SA	770	403	52 676	214	37	17	5 830	273	0	2 765	10 235	7 653	68 496

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
pozostałe jednostki powiązane	93	2 432	205	114	378	10 224	89 252	1 734	137	2 665	55 565	0	3 237

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
jednostki zależne od Famur SA	651	245	14 644	43	2	50	13 947	0	7	2	10 889	7 124	19 465

za okres od 01.01.16 do 31.12.16	Sprzedaż materiałów	Sprzedaż usług	Sprzedaż wyrobów	Przychody finansowe	Sprzedaż środków trwałych (zysk ze zbycia)	Pozostałe przychody operacyjne	Zakup materiałów, usług	Koszty finansowe	Zakup środków trwałych	Pozostałe koszty operacyjne	Zobow. wb. podmiotów powiązanych	Inwestycje krótkoterminowe	Należności od podmiotów powiązanych
pozostałe jednostki powiązane	823	6 215	32 732	90	-141	10 890	99 208	686	160	0	116 813	0	7 095

52. WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDU I ORGANÓW NADZORU

Wynagrodzenia członków Zarządu i organów nadzoru Jednostki Dominującej za okres od 01.01.2017 roku do 31.12.2017 roku zaprezentowane zostały w tabelach poniżej

Informacja o łącznej wartości wynagrodzeń i nagród wypłaconych osobom, zarządzającym Spółką FAMUR SA

Wynagrodzenie Zarządu	TPLN
Miroslaw Bendzera	963
Zawiszowska Beata	776
Fryzowicz Zbigniew	808
Szypuła Zdzisław	539
Gruszczyk Dawid	406
Bielak Bartosz	87
Razem	3 579

Informacja o łącznej wartości wynagrodzeń i nagród wypłaconych osobom, nadzorującym Spółkę FAMUR SA

Wynagrodzenie Rady Nadzorczej	TPLN
Domogala Tomasz	6
Kisiel Czesław	5
Karolina Blacha-Ciešlik	2
Gelner Wojciech	2
Galewski Bogusław	2
Leonkiewicz Jacek	32
Zajączkowska Ejsymont	31
Rogowski Robert	4
Wyjadłowska Dorota	4
Nowak Michał	1
Razem:	89

53. WYNAGRODZENIE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

Spółka FAMUR S.A. zawarła w dniu 20 czerwca 2017 roku umowę na usługi audytorskie z Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., z siedzibą w Warszawie przy ul. Rondo ONZ 1, zarejestrowaną w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000481039, Wpisaną na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod nr 130 (prowadzoną przez Krajową Izbę Biegłych Rewidentów).

Wynagrodzenie dla podmiotu badającego księgi FAMUR S.A. za rok 2017 wynosi łącznie 190 000,- zł netto, w tym:

55 000,00 zł netto- za przegląd skróconego śródrocznego jednostkowego sprawozdania FAMUR S.A. i przegląd skonsolidowanego sprawozdania Grupy FAMUR,

135 000,00 zł netto - za roczne badanie jednostkowego sprawozdania spółki FAMUR S.A. i za roczne badanie skonsolidowanego sprawozdania Grupy FAMUR.

Mirosław Bendzera - Prezes Zarządu

Beata Zawiszowska - Wiceprezes Zarządu

Adam Toborek - Wiceprezes Zarządu

Zdzisław Szypuła - Wiceprezes Zarządu

Dawid Gruszczyk - Wiceprezes Zarządu

Bartosz Bielak - Wiceprezes Zarządu

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg

Katowice, dnia 20 kwietnia 2018 roku